

Register

- aankondiging (Maria Boodschap), 318
aankondiging van het lijden, eerste, 244-245
aankondiging van het lijden, tweede, 243-244
aarde-zoon, 345
aartsengel, 319
ab urbe condita, 342-343
Abba, 295-296
Abjathar, 193, 195
'Ach, heb ik hen dan gered, opdat zij mij te gronde richten/vermoorden?', 66, 68, 72, 81, 169, 175-176, 203, 309
Achillas, 249, 254
achtarmig kruis, 86
Acilius, 288-289
Acro, 80
Acta Pilati, 52
Actium, 93, 109, 326, 328, 336
ad capita bubula, 109, 317
ad usum Iudaeorum, 331
Adam, 340, 345
Adamieten, 340
adelaar, 211
adelaars, Romeinse, 116, 337
adelphoi sou, 234
Adonis, 118, 156
adopteren, 303
adoptie, 108, 302-304, 311, 340
adoptiefkind (Gaius Caesar), 95
adoptiefvader (Caecilius Metellus), 83
adoptiefvader (Caesar), 101, 106, 109, 115, 210, 310
adoptiefzoon (Octavianus), 102, 105, 286, 346
Adriatische Zee, 43, 170-171
Aelia Capitolina, 345
Aemilia (basilica), 117, 332
Aemilius (eigennaam), 229
Aemilius Buca, L., 19
Aemilius Lepidus Paullus, L., 332
Aemilius Lepidus, 229
Aeneas, 37, 98-99, 155, 236
aerarium, 192, 194-195, 318
Afranius, 193, 196, 217, 229, 231, 234, 267
Africa ('Ik heb je, Africa'), 197, 341
Africa, 82-84, 115, 170, 178, 180, 197, 217, 229, 261-262, 264, 266-267, 269-270, 272, 275, 277, 318, 325-326, 341
Afrikaan, 269-270
Afrikaanse triomftocht, 273
afrijei, 270
ager campanus, 217, 219
agnosticisme, 130
agnostos theos, 346
agnus, 47, 102
agrapha, 144
agricola, 117
agricolae, 264
Agrippa, 93, 117, 316, 328, 337
Ahmozes, 344
aireō, 195
akanthinos stephanos, 62
akathartos, 256
akker(s), 32, 219, 263, 320, 325
akkerbouwer, 117
akkerland, 29, 262, 327
akkerlot (zie ook landlot), 333
akkerwetten, 28
akontion, 62
akridas, 218
alabastron, 292
alalos, 270
alapis, 304
Alba, 173
Albanese moslims, 119
Albanië, 325
Albinus, Aulus, 229-230
alea iacta est, 169-170, 203, 246
alea iacta esto, 170
alea, 169-170, 177, 203, 225, 246, 335
aleeis, 335
alektōr, 300
Alexander de Grote, 30, 113, 118, 120-121, 154, 156, 221, 255, 323, 337, 348; standbeeld van, 221; sarcofaag van, 288; doodkist van, 323
Alexandria, 84, 115, 122, 247, 250, 252-255, 310-311, 329, 335-336; bibliotheek in, 325, 329, 333
Alexandrië, 328
Alexandrijnse oorlog, 115, 217
Alexandrijnse paascyclus, 342
Alexandrijnse triomftocht, 273
Alfeus, 185-187, 204, 230
Ali, 345
Allah, 345-346
Allah al Ilah, 345
alleenheerser, 279, 347
aloë, 57, 214
Alpen, 187, 231, 274
alphi, 186
altaar, 123; voor Caesar, 71, 207, 291, 310, 312-314, 324; van Vulcanus, 79; van Augustus, 105
Amatius, 310-312, 314-315, 324
ambtsetel, 316, 341
Amerika, 322
amitae mea Iuliae, 320
Amon, 118
Amon-Zeus, 30, 118
Amor, 95
ampelóna, 263
Ananias, 329-330
Ananus, 141
anatolē, 315
Anatolische gemeente, 202
Anchises, 98-99
ancilla, 300
Andreas (de apostel), 37, 41, 42, 170, 196, 225, 230-231, 283
anēr, andros, 230
angeloi, 223
anima Caesaris, 112, 340
annalistische bron, 209
antefix, 94
Anthemius, 97
anthrōpos en pneumatī akathartō, 227
anti Katōnos, 179
anti-Caesar, 98

- Anticato (Caesars geschrift), 27
 antichrist, 329
 anti-judaïsme, 153
 anti-Marcionieten, 213
 anti-marcionitische fractie, 151
 Antiochia, 115, 198, 200, 259, 335
 Antiochus Epiphanes, 126
 Antipatros, 84, 115, 337
 anti-Rome, 152
 Antistius, 53
 Antonia, 116
 Antonia minor, 344
 Antonii, 230
 Antonius, Gaius, 229-231, 237
 Antonius, Marcus, 21-22, 29, 31-32, 37-39, 41, 43, 65-66, 68-69, 72-73, 77, 80-81, 93, 102-105, 109, 115-116, 159, 170, 175-176, 197, 210, 212, 216, 225, 227, 229-230, 237, 241, 244-245, 252, 260, 274, 278-279, 283, 286-287, 290-291, 299-302, 305-306, 308, 310-316, 318-320, 324-326, 328-330, 336, 340, 344, 346-347; lijkrede, 67, 74, 119-120, 204, 293; als Charoniet, 103; als lijkbidder van Caesar, 104; portret op munten, 106-108; als augur, 107; tocht over de Ionische zee, 160, 162, 170; relatie met Cleopatra, 39, 287; als Lupercus, 292, 325, 344; als consul, 302, 304, 306; als voogd, 302-304; redevoering voor de volksmassa, 307; nederlaag van, 287, 312-313, 316; broer, 325; ex-vrouw, 325; huwelijk met Cleopatra, 325; dood, 326; legioensoldaten van, 345; munten van, 346
 Antonius (naam in Herodes' geslacht), 337
 Antonius/Simon 329
 Antoniuskruis, 82
 aorist, 259
 aphasis, 168
 Aphrodite, 45, 325
 Aphroditē, 277
 aptharton, 315
 Apocalyps, 151
 apocrief(en), 52, 134, 144
 Apollo, 111, 318-320, 347
 Apollonia, 238-239, 311, 315
 Apollonius Molo, 75
 apologie (van Flavius Josephus), 331
 aporie, 282
 apostelen, 157, 229, 231-232, 238-239, 248
 apotheose 33, 61, 71-72, 74-75, 81, 105, 121, 155, 324
 Appianus, 53, 58-61, 64, 71, 73-74, 121, 123, 162, 173, 185-186, 198, 204, 207, 209-212, 229-231, 243, 260, 272, 282, 284-285, 305, 313, 316, 320, 323, 327
 Apulië, 217
 Ara Pacis, 44, 110-111
 Arabische taal, 345
 Arabs, 345
 Aramees, 43, 125, 130, 136, 146, 202, 259, 309, 311, 333-335
 arameïsmen, 125, 146-147
 Aramese alfabet, 131
 archangelos, 319
 archē, 283
 archiereus, 174, 206, 337-338, 342
 archiereus megistos, 30, 34, 45-46, 91, 206, 236, 304
 aren (plukken), 192-195
 Ares, 45
 aridum 195
 Ariminum, 223, 225, 245
 aristerōn, 277
 Aristobulos, 232
 aristocraten, 122, 260
 Aristos, 33-34
 Arius, 340
 arme weduwe, 190-191
 Armeens, 130
 Armenia (h)ê mikra kaloumenē, 259
 Armenia minor, 258
 Armenië, 259, 318, 328, 339
 armilustrium, 168
 armorum, 168-169, 216
 arrôstous, 239
 Arsinoë, 254
 Artemidoros, 288
 Artemidoros van Knidos, 288
 Artemis, schat van, 198
 Artemistempels, 117
 Ascanius-Iulus, 99
 asebēs, 185
 Asia, 24, 45, 84, 98, 198, 200
 asiel, 115, 341
 Asinius, 178, 180, 228, 234, 243, 274, 325, 327-328, 333, 336, 340
 Asinius Pollio, 73, 109, 121, 123, 177-180, 204, 209-212, 226, 243, 273-274, 317, 325-328, 332, 339
 asinus, 178
 Askanius, 155
 Assyriërs, 88
 Astarte, 88-89, 117, 221
 atallagma, 246
 Atargatis, 117
 Aternus, 43
 Athalia, 337
 Athene, 98, 335, 346
 Atia, 231, 310-311, 314, 318-319, 326, 340, 346
 Atilius, 67
 Attis, 118
 Augstein, Rudolf, 149
 augur(es/en), 103, 106-107, 197, 266, 274, 302
 augurencolleges, 266
 augustea, 115-116
 Augustea, 116
 Augustinus, 187
 Augustulus, 97
 Augustus (keizer), 21, 24, 42, 44, 46, 89, 92-96, 108-110, 112, 115-116, 118, 123, 209-210-211, 231, 316, 344, 346-348; altaar van, 105; cultus van, 118; kinderjaren, 208; biografie van, 208; autobiografie, 210; geboorte, 317-319; godszoon, 123, 340-341; als Apollo, 320
 augustus (titel), 197
 Augustus (titelnaam), 346
 aulē, 125, 302, 334
 Aulus Albinus, 229-230
 Aulus Vulcentanus, 60
 aura, 161
 Aurelia, 221
 aureool, 92, 103
 aureus van Antonius, 211
 aureus van Antonius met Lepidus, 42 v.Chr., 107
 aureus van Antonius met Octavianus, 42 v.Chr., 107
 aureus van Octavianus, ca. 43 v.Chr., 106
 auris, 298
 autobiografie (Augustus), 210
 autobiografie (Flavius Josephus), 142, 329, 331
 autogram van Caesar, 29, 85
 autogram van Divus Iulius, 89-90
 ave rex, 62
 Ave-Maria, 320
 avondmaal van de twaalfgoden, 320
 avondmaal, zie laatste avondmaal
 Azie, 226
 azijn, 56-57, 214-215
 Baalbek, 117, 125
 Babel, 130
 Babylon, 329
 Babylonië, 337
 Babylonische rijk, 333
 Bactrië, 347
 Baetica, 275
 Balkan, 119

- balseming, 214
 baptisma, 168-169
 baptisma metanoiás eis aphe-
 sin (h)amartiôn, 168
 baptizô, 168
 baptô, 168
 Barabbas, 37, 41-42, 136,
 156, 307, 326
 barbaros, 270
 Bar-Kochba, 99
 Bar-Ptolemaios, 232
 Bartholomeus, 230-232
 Bartimeus, 288
 basilea, 54
 basileus, 54
 basilica, 332; Caesars eerste
 basilica, 332
 Basilica Aemilia, 332
 Basilica Iulia, 332
 basilica's, 117
 basiliek, 332
 basilieken, 117, 332
 Bauer, Bruno, 148, 331, 344
 bdelygma, 284
 Beëlzebub, 233
 Beezeboul, 234
 begin der weëen, 283
 Bekaa Vallei, 346
 belasting(en), 265
 belastingpachter(s), 186
 belastingpenning, 261, 264
 belastingprobleem, 265
 bello civili, 207
 Bellona, 98
 Bellum civile (van Appianus),
 209, 282
 Bellum civile 1.5, 282
 beloofde land, 344
 Berberkoning Iuba, 270
 Berlijn-Charlottenburg, 96
 besnijdenis, 329
 bespotting, 62, 306, 308
 Bessen, 83-84
 bestuurstaal, officiële
 (Grieks), 333
 Bêthania, 292
 Bethanië, 178-179, 292
 Bethfage, 178-179
 Bethlehem, 317; ster van, 319;
 kindermoord, 342
 Bethsaïda, 161, 179
 Bezae Cantabrigiensis, 131-
 133
 bezetene(n), 40, 137, 145,
 159, 160, 177, 203-205,
 227, 241-244
 Biblia Iudaica, 51, 211
 bibliotheek, eerste openbare
 Romeinse, 209, 325, 327
 bid- en dankfeesten, 325-326
 bijbel van de joden, 274
 bijbelvertaling, Latijnse, 264
 biografen, 207, 209, 212, 226
 biografie van Augustus, 208
 biografie van Caesar, 64, 71,
 157, 198, 207, 212
 biografie van Jezus, 130, 147
 bisellium, 316
 bisschop, 329
 Bithynië, 143, 336
 Bizerte, 34
 bladverwisselingstheorieën,
 235
 blinde(n), 122, 172-173, 177-
 178, 180, 191, 203-205,
 257, 261, 273, 335; van Je-
 richo, 288
 bloedvloeïngen, 289
 Boanerges, 230
 Bocchus, 267
 Bodhisattwa, 346
 Boeddha, 100, 346-347
 boeddhisme, 100, 346, 348
 boek Daniël, 283-284
 Boek der Koningen, 217
 boek Deuteronomium, 281
 boetedoening, 168, 216, 218,
 224
 Bogud, 278
 Bona Dea, 181, 183
 Bona-Dea-feest, 182-183
 Bona-Dea-proces, 190
 Bona-Dea-schandaal, 181-
 184
 bonus, 33
 borstkuras, 95-97
 Bosnische moslims, 119
 boze geest, 33, 68, 255-256
 boze geesten (zie ook onreine
 geest(en)), 200, 229-230,
 233, 238-239
 brandoffers en slachtoffers,
 280, 282
 Brennus, 192, 195
 Brentesion, 161, 179
 brieven van Paulus, 331; eche-
 te, 144; valse, 151-152
 Brindisi, 160, 217, 227, 235,
 237-241, 325
 Britannië, 69
 bruiloft van Kana, 246-248
 Brundisium, 115, 160, 178-
 179, 227, 241
 Bruno Bauer, 148, 331, 344
 Brutus Albinus, Decimus Iuni-
 us (de verrader, 81-43
 v.Chr.), 37, 41, 67, 174,
 229-232, 237, 293, 297,
 300, 302, 326
 Brutus, Lucius Iunius (grond-
 legger van de Romeinse re-
 publiek), 26, 221, 296
 Brutus, Marcus Iunius (de
 moordenaar, 85-42 v.Chr.),
 25-26, 32-33, 37, 41-42, 49,
 65, 83-85, 231, 268, 296-
 297, 301, 306-308, 320,
 326, 328, 340; zelfmoord,
 32
 Brutussen, 299
 Buca, L. Aemilius, 19, 86, 97-
 98
 bullae, 63
 burgeroorlog(en), 23, 26, 28-
 30, 38, 100, 102, 109, 113,
 123, 127, 164, 166-167,
 170-171, 178, 180, 191-
 192, 198, 202-203, 207,
 209, 212-213, 216-217,
 224, 226-228, 234-235,
 245-246, 261, 265-266,
 273-275, 279-283, 285,
 289, 306, 325-328, 340,
 344
 Burgeroorlogen (van Appia-
 nus), 207
 Byzantijns, 340
 cachexie, 269, 271, 297
 Cadíz, 220
 cadus, 247
 Caecilii, 178, 180, 203-205,
 335
 Caecilius, 180
 Caecilius, de blinde 178
 Caecilius Metellus, 83, 180
 caecus, 173, 177, 204, 261,
 288
 Caelius Rufus, 190
 Caesar (de naam als woord),
 124, 168, 173, 177, 204,
 216, 219, 224, 227, 235,
 251, 256, 261, 264-265,
 288
 Caesar Augustus, 46
 Caesar, de Galliër, 260
 Caesar, de jonge (Gaius Juli-
 us), 221
 Caesar, de jonge (Octavia-
 nus), 208, 210, 286, 290,
 315-316, 319, 329
 Caesar, de nieuwe, (Octavia-
 nus), 108
 Caesar, Gaius (Augustus'
 kleinzoon), 95, 108, 110,
 343, 346
 Caesar, Gaius (Julius), 216,
 220, 224, 227, 243
 Caesar (Gaius Julius), op
 munt(en), 19, 266; kop uit
 Tusculum, 19-21; als dicta-
 tor, 19, 45, 69, 106, 114,
 155, 176-177, 204, 206,
 234-236, 266; kop Farnese,
 20; kop in het Vaticaan, 21;
 (stand)beeld(en), 20-24, 26-
 27, 30-33, 39, 44, 46, 89-
 91, 100, 110, 113, 119,
 198, 206, 279, 291, 295,
 303, 305, 312, 315, 336;
 iconografie, 21, 27, 34, 92,
 101; kop Torlonia, 21-22,
 24, 27; kop uit Thasos, 23;
 als pontifex maximus, 23,
 28-31, 34, 45, 53, 61, 65,

- 69-70, 106-107, 115, 155, 164-166, 174, 176-177, 181, 183, 185, 195, 197, 206, 218, 237, 285, 279, 298, 300-302, 304, 306-308, 328, 338; geboortedag, 25, 291, 342; proconsul van Gallië, 28; aan de Rubicon, 29, 220, 244-246; autogram, 29, 85; (Spaanse) lijfwacht, 31, 114, 262, 280, 293, 295; kolonies, 31, 109, 150, 247-249, 328, 344, 347; apotheose, 33, 61, 71-72, 74-75, 81, 105, 121, 155, 324; titulatuur, 33-34, 236; demon, 33, 123, 155, 162; vitae parallelae, 37-41; testament, 38, 67, 286-287, 301-304, 310; ruitersstandbeeld, 39; titels, 44-46; lijdensgeschiedenis, 49, 53-65; bijzetting 58-71, 155, 175, 306, 312-315; crematie, 59, 159; hemelvaart, 61, 105; zoon van god, 69, 155-156, 341; kruisiging, 70, 75-77; vrijgelatenen van, 71, 312; godszoon, 75; en de piraten, 75-77; muntpropaganda, 82-89; kalenderhervorming, 86, 285; wederopstanding, 97-98, 105; heiligen van, 101-110; als adoptiefader, 101, 106, 109, 115, 210, 310; drievuldigheid, 112; als consul, 114, 206, 236, 254, 279; geboorte, 114, 155; verbrandingsplaats, 115; overwinningen, 119; invoering codex, 127-128; gods zoon, 155; bij de Ceraunische rotsen, 159-160, 240-241; tocht over de Ionische Zee, 160-163; Caesars geluk vaart mee, 161-162, 241; slag bij Pharsalos, 164-167; woorden van, 170-176, 203, 234; verwisseling met caecus of caesus, 173, 177; laatste avondmaal, 174-175; intocht in Rome, 178, 180; relatie met Clodius, 180-187, 190; als praetor, 181; en het Bona-Dea-schandaal, 181-184; en de staatskas van de Saturnustempel, 191-196, 228; en de tekens van Pharsalos, 197-205; De bello civili, 207; kinderjaren, 208; zinspreuken van, 208; trekt in 49 Rome binnen, 212; vijf keer in Rome, 217; droom, 220-222; provocatie van, 223; opening burgeroorlog, 223-225; toespraak, 223-224, 235; overschrijding Rubicon, 225; gaat naar Rome, 228; benoeming legaten, 229-232; buiten het pomerium, 232-233; spreekt tot de senatoren, 233-234; benoeming tot dictator, 235-236; munitie in Piacenza, 237-238; vertrek uit Brindisi, 238-240; belegering van Pompeius, 241-243; in Alexandria, 252-256; overwinning op Pharnaces, 257; munitie van de veteranen, 261-264; veldtocht in Africa, 267-271; epilepsieachtige aanval, 269, 271, 294-295; cachexie, 269, 271, 297; 'Anticato', 271-272; triomftochten in Rome, 273-275; slag bij Munda, 275-279; bouwactiviteit, 283; forum van, 283; improvisatie bij de oorlogsvoering, 285; Vergilius over de moord op Caesar, 285; verjaardag, 291; op de Lupercalia, 292; concubines, 311-312; ambtszetel, 316, 341; heilige geschiedenis van, 323; als Divus Iulius evoluerend naar Jezus, 323-348; liefdesgedichten, 327; financiering Basilica Aemilia, 332; eerste basilica, 332; tiende legioen/praetoria, 338
- Caesar (Plutarchus' biografie), 207, 212
- Caesaraugusta, 34
- Caesarea Philippi, 116, 235, 337
- Caesarea, 115-116, 125, 335, 337
- caesarea, 115-116, 155, 327, 343
- caesareum, 116, 125, 338, 342, 345
- Caesarianen, 241, 266, 339
- Caesarion, 232, 255, 287, 310, 326, 345
- Caesarische kolonies, 109, 150, 247-248
- Caesar-Jezus, complementaire asymmetrie, 157
- Caesarlegende, 120-121
- Caesars demon, 33, 123, 155, 162
- Caesars echtgenote, zie Cornelia, Pompeia, of Calpurnia
- Caesars geluk, 161-162
- Caesars mildheid, 33, 37, 68, 76, 114, 186, 268, 284, 291
- Caesars toga, 66, 72, 79, 298-299, 314
- caesars, 323
- caesi, 180
- caesus, 173, 177
- Cafarnaum, 131
- Caldus, C. Coelius, 78
- Caligula, 113, 116, 118
- Calpurnia, 66, 175, 189, 287, 297, 310-311, 326; standbeeld, 206
- Cambridge, 132-133
- camee met adelaar, 211
- Campania, 263
- Campanië, 217-219, 262, 286
- candidatus, 290
- candidus, 289
- cano, 62
- canon, 52, 144-145, 151-152, 213, 321
- Cantabriërs, 93
- Capharnaum, 131
- capit oleum, 295
- capite velato, 104
- Capitolijnse heuvel, 28, 60
- Capitolijnse rots, 70
- Capitolijnse trias, 110
- Capitolium, 60
- Capitol, 60-61, 68, 70, 88, 197, 295-296, 301, 336; trap van het, 341
- Cappadocia, 258
- Cappadocië, 257
- carnyx, 29
- Carotta, 349
- Carthago, 249
- Casca, 298
- Cassius Longinus, Caius, 31-33, 53, 55, 84, 298, 301; zelfmoord, 32; relatie met Cleopatra, 287
- Cassius Scaeva, 289
- Cassius' zoon, 298-299
- Castra Regina, 224
- castra, 128
- castrum, 128
- catacombenbestaan, 134
- Catilina, 31, 181-182, 197
- Cato(n), 26, 178-179, 189, 191, 217, 229, 261, 320; dood, 267-271
- Cato (Cicero's geschrift), 271
- Cato's dochter, 296
- Cato's zelfmoord, 268-269, 271
- Cato's zoon, 268-270
- Catullus, 190
- Cecina, 80
- cecini, 300
- cella, 317
- census, 124, 265
- centurio, 124, 229, 236, 314
- Centurio, 130

- Cerauniërs, 160, 240
 Ceraunische rotsen, 159, 240-241
 chara, 160
 Charon, 103
 Charybdis, 103
 cheimón, 239
 Cherchel, 94-97, 111
 China, 334, 348
 Chios, 247
 Chirbet Qumran, 135, 137
 Chi-Rho, 91, 214
 chiton, 63
 chitón, 239
 choirous, 242
 choirus, 160
 chōrion, 295
 chreia, 195
 chrēmata, 195
 chrēstai, 140
 chrēste, 33
 chrēstēs, 139
 chrestiani, 34, 138-141
 chresto, 139
 chrestomathie, 214
 chrēston, 139
 Chrestos, 138-139, 141
 chrēstos, 33, 34, 138-139, 214, 305
 Chrestus, 34
 christelijke grotschilderingen, 348
 christelijke jaartelling, 342
 christelijke pelgrims, 341
 christelijke religie, 349
 christelijke stromingen, als ketterse bestempelde, 344
 christendom, 99-100, 112, 116, 118-119, 124, 145, 148, 150-151, 153, 155, 322, 327, 346, 348-349; oerchristendom, 129, 147; 135; auctor van het, 143, 154; Romeinse, 153; vroege, 153, 339-340, 350
 christenen, 55, 135, 138-143, 146, 151, 153-154, 329, 332, 341, 345-346; vroege, 127-128; oerchristenen, 147; orthodoxe en katholieke, 349
 christenheid, 155
 christenvervolgning, 139
 christiani, 34, 124, 138, 140-141
 christologie, 45
 Christophorus, 98-99
 christos, 33-34, 45, 46, 163, 206, 214, 303-304, 338
 Christos, 34, 90-91, 141, 206, 214, 305
 Christus, 27, 34, 39, 46, 70, 73, 97, 99, 105, 107-108, 124, 128, 137-139, 141-143, 151, 153, 165, 169, 208, 236, 303, 305, 338-339, 341-343, 346, 348; leger van, 168; wederkomst van, 282-286, 316; lijden van, 341; in de mystiek, 346
 Christus, de, 27, 34, 142, 163, 165, 206, 235, 302-303, 329, 337
 Christuskind, 97, 99, 109, 317, 343
 Christusmonogram, 90-92
 chronologische bron, 320
 ciborium, 66, 78
 Cicero, 21, 31-32, 181-182, 189-190, 281, 285, 303, 310, 313-314, 324, 327; verdrijving uit Rome, 184-185; 'Cato', 271
 Cinna, Cornelius, 70, 77, 299-300, 314
 Cinna, Helvius, 70, 77, 287, 300, 311
 Cisalpina, 115, 186-187, 231, 237
 citaten uit de boeken der joden, 331
 citaten van de klassieken, 331
 Claudii, 180, 203-205, 335
 Claudius (Clodius), 180-182
 Claudius, de hinkepoot, 178
 Claudius (keizer), 21, 138-140, 344
 Claudius Marcellus, 100
 claustrum, 128
 Clemens, 121
 clementia, 21, 38, 123, 180, 280-282
 clementia Caesaris, 37-38, 98, 105, 180, 281
 Clementiatempel, 100, 105, 114
 Cleopatra, 37, 39, 41-42, 108, 217, 231, 249, 253-255, 310-311, 320, 323, 325-326, 328, 335, 344; beeld van, 273; liaisons, 287; nederlaag van, 316; dood, 326, 328-329, 348; Syrische, Arabische troepen van, 345
 Cleopatra-met-de-kromme-neus, 348
 clipeus virtutis, 110
 Clodia, 190-191
 Clodius, 178, 180-181, 182-187, 189-190, 204, 212, 215, 228, 231; als volkstriebun, 182
 Clodius, de hinkepoot, 178
 Clodius, Publius zie Publius Clodius Pulcher
 Clodius-anekdote, 180, 184, 188, 190, 204, 223, 234
 Clodiusanekdoten, 275
 codex / codices, 126-128, 154, 235, 334-335
 codex D, Bezae Cantabrigiensis, 131-133
 cognita, 224
 cognita militum voluntate, 224
 cohort, 62
 cohorten, 255, 258
 cohortes, 255
 cohortium, 258
 colli, 348
 coloni, 264
 Colonia, 34
 colonia, 124
 Colonia Iulia, 125
 colonias deducere, 248
 Columbus, 322
 columna rostrata, 87
 Commentarii de vita sua, 210
 commilitones, 262
 concilies, 340, 344
 conclaaf, 342
 concordia civium, 86
 concubines, 311-312
 condicio nominis ferendi, 303
 conditor, 31
 conscripti, 233, 272, 281
 consecratie, 86
 conspuo, 304
 Constantijn (de Grote), 97, 127, 349
 Constantijnse schenking, 350
 consul, 23, 28, 30, 32, 45, 106, 221, 229, 236, 252, 254, 268, 279, 290, 299, 302, 304, 314
 consulaat, 223; van Caesar, 262, 289; van Dolabella, 299; van Asinius Pollio, 325; van Gaius Caesar, 343
 consulatus, 289-290
 consuls, 70-71, 127, 176, 192, 207, 217, 219, 294, 347
 consuls van 43 v.Chr., 319, 347
 conversa, 331
 convertiet, 331
 Corduba, 269
 Corfinium, 40-41, 43, 131, 159-160, 169, 178, 192, 212, 217, 227
 Corinthe, 150, 249
 Cornelia (Caesars vrouw) 189, 320
 Cornelia (Pompeius' vrouw), 166, 249, 251
 Cornelius, 199, 300
 Cornelius Balbus, 294-296
 Cornelius Cinna, 70, 77, 299-300, 314
 Cornelius Dolabella, 299, 306, 312, 314
 Cornelius, Gaius, 198

- Cornelius Lentulus, 100
 Corneliusen, 300
 cornix, 199
 corona aurea, 24
 corona civica, 22, 24, 95
 corona graminea, 27
 corona obsidionalis, 22, 27
 corvi, 348
 Cosconius, 262-263
 Cossutia, 189
 Cossutius Maridianus, 86, 99
 Costa, 84
 Couchoud, Paul-Louis, 149
 co-vir, 230
 co-viria, 230
 Crassus, 76, 111, 289, 318, 337
 Crassus, Licinius, 229, 231
 creator, 31, 328
 credo, 197
 cremo, 77
 cruciatus, 77
 crucifix, 99
 crucifixus, 77
 crux, 77
 crux commissa, 82
 crux immissa, 82
 cultus van de heerser, 118
 Cumae, 101
 Cupido, 25, 78, 97, 99
 cura morum, 347
 curia, 230, 260, 279
 curia van Pompeius, 61, 70, 73
 Curio(n), 29, 37, 41-42, 83, 170, 178, 180, 212, 225, 228-230, 234, 267
 custodia, 124
 cypergras, 334
 Cyrene, 329
 Cyrus, 152
 dal purnia, 311
 Dalmanoutha, 241, 247, 252-253, 255, 336
 Dalmanutha, 136, 162
 Dalmatië, 162, 241, 252
 Damascenus, 211
 Damascus, 117, 329, 338
 damnatio memoriae, 116, 118, 329, 344, 346
 Daniël, 284, 304
 dankfeesten, 291, 325-236
 David, 37, 145, 152, 192-195, 273-274, 288, 318, 337; (konings)huis van, 153, 337; tempel van, 337
 Davids zoon, 279-280
 De belijdenis van Petrus, 235-236, 299
 De bello civili (van Caesar), 207-208
 De blinde van Jericho, 288
 De dochter van Jairus, 289
 'de geest is willig, maar het vlees is zwak', 296
 De genezing van de maanzieke knaap, 297
 De genezing van een lamme, 289
 De genezing van een melaatse, 289
 De gevangenneming van Jezus, 297-299, 301
 De joodse oorlog (van Flavius Josephus), 331
 De joodse oudheden (Flavius Josephus), 331, 336
 De opstanding van de doden, 287-288
 De opstanding, 49, 92, 121, 144, 157, 207-208, 286-287, 312-315
 De rijke jongeling, 286, 316
 De roeping van Levi, 289
 De verheerlijking van Jezus, 289, 316
 De vrouw die aan bloedvloeiingen lijdt, 289
 De wederkomst van Christus, 282-286, 316
 De zalving te Bethanië, 292
 De zonen van Zebedeus, 287
 Dea Roma, 118, 345
 Decentius, 97
 Decimus, 41-42, 67, 174-175
 deductum ac depravatum, 224
 Deiotaros, 257-258
 Dekapolis (zie ook Tien Steden), 40, 115, 125, 243, 258, 260, 337
 delatum, 318
 delokalisatie(s) / delokalisering, 47, 74, 137
 Delphi, 221
 Demeter, 118
 Demetrios Poliokertes, 118
 demon, 123, 155, 162, 256
 demonen, 38
 denarii, 286
 denarii van Augustus, 89
 denarii van Caesar als imperator, 88
 denarii van Caesar, 49-44 v.Chr., 86
 denarii van Nassidius en van Sextus Pompeius, 38 v.Chr., 101
 denarii van Octavianus, 37-36 v.Chr., 106
 denarii van Octavianus, 42 en vóór 31 v.Chr., 317
 denarii van Octavianus, vóór 31 v.Chr., 87
 denarii voor/van Brutus, 42 v.Chr., 83-84
 denarii, zilveren, 266
 dênarion, 266
 denarius, 124
 denarius van Allienus, 100
 denarius van Antonius (Macer), na de idus van maart, 104
 denarius van Antonius en Cleopatra, 32 v.Chr., 108
 denarius van Antonius en Lepidus, ca. 43 v.Chr., 107
 denarius van Antonius, 36 v.Chr., 104
 denarius van Antonius, 38-37 v.Chr., 103
 denarius van Antonius, ca. 43 v.Chr., 106-107
 denarius van Augustus (Gaius?), 17 v.Chr., 108
 denarius van Augustus, 93
 denarius van Augustus, muntmeester P. Petronius Turpilianus, 88
 denarius van Brutus, 42 v.Chr., 85
 denarius van Buca, Caesar Dict(ator) perpetuo, 44 v.Chr., 19
 denarius van Buca, Caesars wederopstanding, 44 v.Chr., 97-98
 denarius van Caesar, 44 v.Chr., 222
 denarius van Caesar, (ca.) 46 v.Chr., 78, 85
 denarius van Caesar, ca. 47 v.Chr., 99
 denarius van Caesar, 49/48 v.Chr., 29
 denarius van Caesar (Buca), februari 44 v.Chr., 86, 104
 denarius van Caesar (Macer), maart 44 v.Chr., 104
 denarius van Caesar (Macer), na de idus van maart, 104
 denarius van Caesar (Maridianus), 86, 104
 denarius van Caldas, 50 v.Chr., 78
 denarius van Cassius, 103
 denarius van Cossutius Maridianus, 99
 denarius van Lentulus en Marcellus, 100
 denarius van Lentulus, 89, 91-93, 95, 97, 110
 denarius van Octavianus, 42 v.Chr., 317
 denarius van Octavianus, vóór 31 v.Chr., 317
 denarius van Platorinus, 13 v.Chr., 317
 denarius van Pletorius Cestianus, 83-84
 denarius van Scipio, ca. 47 v.Chr., 82
 denarius voor Pompeius, 54 v.Chr., 83-84
 Deo Optimo Maximo, 28

- despotes, 174
 desultor, 105
 deus, 30
 deus absconditus, 346
 deus ex machina, 325
 Devadatta, 347
 dexteri, 277
 dia chreian, 305
 dia tôn sporimôn, 194
 diadochen, 118
 diakonos, 278
 diakosia, 278
 Diana, 111
 diaspora, 330
 diatessaron, 136, 152
 dicere, 236, 266
 dichter(s), 127, 174, 266, 287
 Dicta collectanea, 208
 dictator, 23, 30, 45-46, 69, 155, 174, 176-177, 204, 206, 234-236, 266, 282
 dictator perpetuo, 19, 106, 114
 dictator Sulla, 84
 dictator voor het leven, 106, 114, 279, 282
 dictatuur (van Sulla), 38, 43
 dictatuur, wet op de instelling van, 235
 didaskale, 46, 266, 282
 didaskalos, 174
 didaskôn, 46
 dienstmaagd van de hogepriester, 300
 dies, 292
 dies parricidii (zie ook ongeluksdag), 73
 dii manes, 309
 dilectus, 168, 216
 dilutum, 168, 216
 diluvies, 168
 diluvium, 168
 dimissio armorum, 168
 Dio Cassius, 22, 71, 171-172, 198-199, 207-212, 221, 259, 262, 266, 320, 327
 Dionysius Exiguus, 342-343
 Dionysos, 156, 325, 343-344
 diphtherai, 126
 diplasioi, 242
 dischilioi, 242
 dischilioi pros dismyriois, 242
 Diu, 274
 Diu-Pater, 274
 Div, 274
 Divi filius, 291, 324-325
 Divi Filius, 45, 86-87, 108, 115, 155, 316, 325, 337, 342, 348; drieëuldigheid 110-112; cultus, 115-116
 Divi Iulii filius, 285
 Divi Iulii statua, zie statua
 Divos Iulius, 108
 divus, 30-31
 Divus, 274, 281, 288, 324, 338, 345
 Div us, 291, 338
 Divus Iulius (Suetonius' biografie), 207-208
 Divus Iulius, 19, 31-33, 38-39, 45, 65, 71, 73-74, 101, 103-104, 110-112, 116, 125, 128-129, 137, 155, 157, 195, 202, 279, 290, 316, 318-319, 322-325, 327-328, 331, 338-340, 342-343, 345-346, 348; cultusbeeld, 27, 32-33, 45, 91, 96-97, 325, 327, 330, 338, 340; cultus, 32, 73, 114-116, 119-120, 124-125, 150, 154, 323, 325, 327, 330-331, 335, 337, 339-340; (stand)beeld, 39, 115, 119, 155, 291, 330-331, 336; spelen ter ere van, 89, 319; autogram, 90; habitus, 91-97; tempel(s), 91, 105-106, 116, 291, 313-314, 316, 327, 330, 338; opstanding, 97-98; uiterlijk, 108; een echte god?, 113-128; als officiële Romeinse rijksgod, 113; godmens, 154; zoon van god, 202; Latijnse vita van, 205; biografie van, 207-208; altaar van, 324-325, 330; vita van, 335; hogepriester van, 338; priester van, 342; opname onder de goden, 324; gekrast op projectielen, 325; naar de Oriënt toegekeerd, 331; flavio-paulinische versie van de cultus van, 339
 Divus Iulius-ster, 90
 dôdekatheos, 320
 Dolabella (admiraal), 229-231
 Dolabella, Cornelius, 299, 306, 312, 314
 dolfijn, 101-103
 Dominicanen, 137
 dominus, 46
 dominus terrarum, 46
 Domitianus, 139, 143, 340
 Domitius, 217, 227, 257
 domo, 234
 domus publica, 301
 Donatio Constantini, 350
 donderbeitels, 98
 Donderzonen, 230-231
 doofstom, 258, 270
 doofstomme, 257-258
 doop (zie ook Johannes, doopactiviteit), 92, 167-170, 207, 216, 218, 220, 276, 279
 doornenkroon, 27, 37, 39, 62, 92, 308
 Doornroosje, 348
 dorata, 278
 doublet(ten), 46, 179, 184, 223, 226, 231-232, 244, 289, 296, 321
 doulos, 278
 draagstoel, 66, 301, 318
 draak, 29, 319, 328
 draco, 319
 drakendoder, 117
 drieënheden, 340
 Drieënhed, 340
 drie koningen, de, 136, 318
 drieman Lepidus, 332
 driemannen, 284, 286, 291, 325-328, 332
 driemanschap (tweede), 83, 102, 106-107, 112, 114-115
 drietand, 101-102
 drieëuldigheid, 110-112
 drie wijzen, de, 318
 droom (van Caesar), 220-222
 droom (van Calpurnia), 175
 droom (van Sulla), 98
 Drusilla, 337
 Drusus, 337
 Dt. 6:4-5
 dubbeljeshoer (zie ook Quadrantaria), 189
 duce, 234
 duif, 220-222
 Duits, 224
 Duitsland, 73, 119, 141
 duivel, 68, 171, 319
 duizendjarige Rijk, het, 329
 duo quidam, 70
 Dupondius van Antonius, 102
 Dyrhachium, 98, 217, 237, 239
 Ecce lignum Crucis, 72
 echtbreekster, 188
 echtbreuk, 182, 189
 École Biblique et Archéologique Française, 137
 eed op de bijbel, 291
 een van de twaalf, 42, 174-175, 229, 297
 'eer de haan tweemaal kraait', 293
 eerste aankondiging van het lijden, 244-245
 eeuwige leven, het, 287, 316
 egeire, 183
 Egeïsche boeren, 118
 Egypte, 72, 118, 122, 126, 145, 156, 217, 243, 249, 251, 254-255, 257, 259, 288, 323, 328-329, 337, 344; vlucht naar, 318
 Egyptebedwinger, 117
 Egyptecampagne, 328
 Egyptenaren, 334
 Egyptes krokodil, 328

- Egyptisch / Koptisch, 130
eikenkrans, 23-26, 91, 95, 113
Einleitung in das Neue Testament, 148
eis, 309
eis tèn polin, 43
eis to ploion, 243
Eisler, Robert, 153
ek tòn podón, 239
ekathise, 218
ekêryssen, 219
elaiô, 239
Elektra, 67-68, 72, 74
'Eli, Eli, lema sabachtani?', 309
Elia, 217, 236, 250, 252, 289-291, 338, 345
Elis, 198, 200, 330
el-Koeds, 345
êlthon, 172
embainon(tos), 243
emeriti, 32
Emmaüsgangers, 315, 319
emphyliôn, 216, 224
encratiet, 152
Endymion, 98
engel(en), 110, 222-223, 245-246, 319
enikêsa, 172, 205
enikisa, 172
enipsa, 172, 205
enkateipes, 309
epebainon, 243
epese, 201
Ephesos, 45, 100, 115, 150, 198, 200, 335
ephyse, 201
epilepsie / epileptisch, 269, 271, 294
Epirus, 160, 178, 239, 241
epula, 246
equitum, 174
Erasmus, 170
erchomai, 164, 172
erêmô, 216, 228, 238, 247, 261, 284
erêmon, 223
erfenis van Caesar, 49, 106, 286-287, 302-304, 347
Erika Simon, 349
Erinyen, 31
es to stratopedon, 243
esmos, 218
Essenen, 337
Essener, 156
esthiôn, 218
etymologen, 349
euangelion, 216, 224
Eudocia, 97
euergetai, 118
euergetês, 23, 30, 44
euhemerisme, 346
Euhemerios, 118, 150, 343-344
Eunoe, 278
euônymôn, 277
Europa, 84
Eusebeian, 277
Eutychus, 109
evangelie van Nicodemus, 52
evangelienharmonie, 152
eventus ex vaticiniis, 51
eventus ex vaticinio, 215
evocati, 286
ex aristerôn, 277
ex aristôn, 277
ex petras, 314
ex Ponto, 259
excommunicatie(s), 134, 340
exêirammenê, 195
exêrammenê, 195
exercitu, 227
exercitum, 234
exercitus, 256
exestê, 232
exoryxantes, 183
expediti, 238-239
expulit, 173, 257, 259
expuit, 173, 257, 259
ezel, 37, 39, 109-110, 210, 274
ezeldrijver Eutychus, 109
ezelin, 179-180
ezelsveulen, 109, 177-180, 204, 210, 228, 273
Fajjum, 328
Falernum, 247
faraô, 89, 118, 344
Farizeeën, 186-188, 193-194, 233, 252-256, 265-266
Farizeeër, 332
Farnese, 20
fascès, 85, 252
Faustus Cornelius Sulla, 84
Favonius, 164, 218-219, 223
Favonius-anekdote, 219
feestma(a)l(en), 246-248, 254, 273
fescennini, 274
ficus, 319
fides, 225, 271
Figulus, 319
filla, 179
Firenze, 92
first lady, 311
flagellum, 124
flagello, 308
flagitium, 308
flagito, 308
flamen Dialis, 25, 30-31, 155, 347
flamen Divi Iulii, 32, 65, 74, 104, 107, 115, 285, 324-325, 329
flamen Martialis, 30
flamen Quirinalis, 30
'Flavianen', 339
Flaviër(s), 329, 340
Flavii, 143
Flavius, 329, 331-332, 339
(Flavius) Josephus, 136, 141-143, 156, 329-332, 335-336, 338-339, 344; autobiografie, 142, 329, 331; voorspelling van, 331; werken van, 331; vita van, 331; als aanvoerder van de rebellen, 338; alias Paulus, 340
fleo, 308
fluitspelers, 62
fluo, 308
föhn, 219
forma mentis, 156
forum, 295
Forum (Romanum), 21, 58, 61, 62, 66, 69-70, 79, 81, 114-115, 117, 298-301, 303, 306, 308, 314, 324, 332
Forum Iulium, 39, 283, 294
fragellum, 124
Frankrijk, 291
Freud, 221
Fulvia, 325-326
fundamentalisme, 350
furore populi, 31, 155
Gabinianen, 249-251
Gabriël, 319
Gadarenen, 160
Gades, 220-221
Gai filius, 303
Gaios, 230
Gaius Caesarem Octavianum, 315
Gai us, 243, 291
Gai-us, 277
Gaius, 243, 279, 290, 231, 243, 279, 290, 337, 340, 345
Gaius Acilius, 289
Gaius Antonius, 229-231, 237
Gaius Caesar (Augustus' kleinzoon), 95, 108, 110, 343, 346
Gaius Caesar (Julius), 216, 220, 224, 227, 243
Gaius Cornelius, 198
Gaius de broer van Antonius, 230
Gaius, de grote, 343
Gaius en Lucius, 110
Gaius Iulius Caesar Gai filius Octavianus, 302
Gaius Iulius, 45-46, 78
Gaius Matius, 171
Gaius Octavius, 302-303, 310-311
Gaiuszoon, 45-46
Gaius (zoon van Antonius), 301
gal, 56, 214-215, 284
Galaten, 257
Galatia, 187

- Galatië, 150, 257-260
 Galba, 262-263
 Galilaeus, 300
 Galilea, 37, 40-41, 115, 125, 135-137, 147, 149, 156, 160, 169-170, 220, 223, 226, 228, 244-245, 250-251, 259-260, 293, 310-313, 315, 330, 337-338, 349
 Galilea-Judea-Palestina, 136, 147
 Galileëer, de, 260
 Galilese zee, 170-171, 225-226, 253, 258
 Galilese Zee, 43
 Galionsfiguur, 103
 Gallia, 220, 228, 231, 338
 Gallia Cisalpina, 29, 115, 171, 186, 220, 229, 274, 300, 338
 Gallia citerior, 226
 Gallia Transpadana, 325
 Gallia ulterior, 232
 Gallië, 28-29, 37, 40-41, 78, 82, 85, 115, 136-137, 160, 169-171, 185-187, 220, 223-226, 229, 236-237, 245, 260, 274, 290-291, 293-294, 311-312, 349; oorlog in, 313
 Galliërgevaar, 72, 260
 Galliërs, 88, 167, 192, 260, 336
 Galliërstammen, 69
 Gallische broek / kledij, 260
 Gallische oorlog, 224
 Gallische triomftocht, 273-274
 Gallische Zee, 43, 171
 gallus, 300
 Gamala, 141
 Gamaliël, 141
 Gandhara, 347
 Gaulanitis, 40, 115, 337
 Gautama Siddharta, 346
 gē en aphesi, 344
 gedenkwaardige gezantschappen, 318
 geheime genootschappen, 266
 gekruisigde rebellen, 339
 gekruisigde, de, 72, 77, 84, 313, 315
 gekruisigde, een, 51
 gekruisigden, 76
 geliefde Zoon, 220, 291
 geliefde zoon, 221-222, 263-264
 gelijkenis(sen), 197-202, 204, 235, 249, 261, 263
 gelijkenis van de boze wijngaardeniers, 261-264
 gelijkenis van de zaaier, 261
 gelijkenis van het mosterdzaadje, 198-199
 Genesareth, meer van, 40-41, 43, 162-163, 171, 225, 253
 genetrix, 295
 genezing van de maanzieke knaap, 267-271
 genezing van (een) bezetene(n), 145, 177, 203
 genezing van (een) blinde(n), 122, 172-173, 177, 178, 180, 203, 257
 genezing van een blindgeborene, 172, 257
 genezing van een doofstomme, 257-261
 genezing van een man met een verdorde hand, 193, 195, 198
 genezing van een melaatse, 184, 289
 genezing van een verlamde / van (een) lamme(n), 178, 181-185, 186, 203, 289
 genius, 111, 325, 340
 Genius (Augusti), 112, 118, 340
 Georgius, 117
 geōrgoi, 263-264
 ge-ōrgos, 117
 Gerasene, 241
 Gerasenen, 159-160, 240-241
 Gergesenen, 160
 Gergovia, 260
 Germanen, 239, 260, 294, 336
 Germanië, 260
 Gethsemane, 271, 294-296
 gevangenneming van Jezus, 49-50, 52-53, 149, 297-299, 301
 gevangenneming van Johannes, 224
 gewaad van veldheer, 242
 gignōskō, 224
 gladius, 52
 glasmaedaille met beeltenis van Octavianus, 102
 globe, 93, 97
 Gnaeus, 42, 47, 278
 Gnaio, 47
 gnômē, 224
 Gnosis, 211
 gnōtē, 224
 God de Vader, 28, 110-112
 God der levenden, 288
 God van gerechtigheid en wraak, 341
 God van verlossing en barmhartigheid, 341
 godentafel, 279
 (god) in absentia, 118, 346
 godkoning, 279
 godkoningenschap, 280
 gods zoon (Caesar), 155
 Gods Zoon (Jezus), 310
 gods zoon (Octavianus), 310
 Godsmoord, 72
 godsmoordenaars, 290, 324
 godszoon, 129, 291
 godszoon (Augustus), 123
 godszoon (Caesar), 75
 Godszoon (Jezus), 45, 103, 110
 godszoon (Octavianus) 101, 103, 110-111, 324, 344
 godszoon Octavianus Augustus, 340-341
 Goede Vrijdag, 72-73
 Golgotha, 50, 60, 84
 Gomphoi, 239
 gonē, 62
 goneus, 62
 gony, 62
 Gotama Siddhattha, 346
 Gottfried, 141
 graan, 124, 247, 256, 273, 344
 graanleveranties, 232
 graanschuur, 194, 318
 graanuitdelingen, 280
 Gracchus, 326
 Gracchus, Gaius, 28, 263
 Gracchus, gebroeders, 29, 123
 Gracchus, Tiberius, 28-29, 122-123, 263
 graeciserend, 90
 graflegging, 49, 207, 312-315
 grafsteen, 207
 grammateis, 233
 granarium, 318
 graphē, 183
 Griekenland, 40, 84-85, 235
 Grieks, 30, 42, 45-47, 52, 54, 59-62, 91, 116, 121, 125-126, 130, 131, 136, 146, 163, 168, 170, 172, 174, 183, 190, 195, 199, 202, 205, 218-220, 222, 226, 230-231, 243-244, 253, 265, 270, 277, 309, 319, 321, 333-335; accenten, 131; vulgair, 146-147, 333; cultuurtaal, 333
 Griekse (vrouw), 255
 Griekse alfabet, 131
 Griekse grondtekst, 351
 grootgrondbezitters, 32, 65, 262-263, 290
 grotschilderingen, christelijke, 348
 gruwel der verwoesting, 283-284
 gula, 296
 gymnos, 292
 gynē, 292
 haan, 293, 300
 Hadad, 117
 Hades, 38-39, 43
 hadj-muts, 345
 Hadrianus, 95, 99, 345

- Hadrumetum, 267
 hagiografie, 144, 154, 209
 (h)agion, 219
 (h)alecis, 170-171, 225
 Halikarnassos, 75
 (h)als, 170
 (h)amartiôn, 168-169, 216
 Handelingen der Apostelen, 141, 151, 322, 328-329; ontstaan, 331
 handschrift(en) NT / manuscript(en) NT, 41, 44, 46, 56, 60, 121, 160, 172, 183-184, 187, 205, 214, 216, 232, 234, 237, 252, 259, 303-304, 321, 339; van Markusevangelie, 185; met de perikoop van de overspelige vrouw in Lukas' hoofdst. 21, 190
 Hannibal, 29
 Hans en Grietje, 348
 haruspex / haruspices, 197
 Hasmoneeën, 336-337
 hebraïsmen, 125, 146
 Hebreeërs, 344
 Hebreeuws, 60, 146, 335
 Hebt-uw-vijanden-lief, 37-38, 281
 heidenen, 319, 328
 heidens, 345
 heidens-christelijke portretten, 108
 heidense Syrië, het, 149
 heidense teksten, 127
 heidense tempels, 117
 Heiland, 39, 44-45, 75, 319
 Heilige Geest, 38, 112, 218-219, 233
 Heilige Schrift, 214, 333
 heilige stad van de vrede, 44
 heiligenlegende, 120
 Heliopolis, 125
 Helleense, 255
 Hellenen, 334
 hellenisme, 136, 153
 hellenistische steden, 335
 Helvius Cinna, 70, 77, 287, 300, 311
 hemelgod, 111
 hemelvaart van Caesar, 61, 105, 226
 hemelvaart van Christus, 92, 98, 147
 hepphatha, 258-259
 Herakles, 150, 156, 343-344
 Heraklestempel, 259
 herautstaf, 85
 Herculestempel, 221
 Herder, de Goede, 320
 herder(s), 242-243, 293-294, 320
 heres, heredis, 303-304
 Herodes (Antipas), 136, 193, 196, 250-251, 256, 266; geboortefeest, 250-251
 Herodes (de Grote), 71, 115-116, 125, 327-328, 336-339, 344-345; sterfbed, 116, 337; kindermoord, 318; lijfwacht, 336; moeder van, 337; als nieuwe David, 337; koninkrijk van, 338; dood, 338; sterfjaar, 342
 Herodes Agrippa, 331
 Herodes Iulius, 338
 Herodianen, 265-266, 337, 339
 herodiani, 124, 193
 Herodias, 250-251
 (h)estiaseis, 248
 Het loon van de navolging, 286-287, 316
 Het plan van de vijanden, 286, 292
 Het verraad van Judas Iskariot, 293
 Hierapolis, 213
 Hiero, 44
 (h)ieron, 283, 316
 Hieronymus, 337
 Hierosoluma, 44
 Hierosolyma, 44
 Hierusalêm, 43
 Hieru-salem, 44
 hinkepoten, 335
 Hippo Diarrhytus, 34
 Hirrius, 247-248
 Hirtius, 93
 Historiae (van Asinius Pollio), 73, 121, 209-210, 212, 226, 325-328, 332-333, 339
 Historiae Romanae (van Dio Cassius), 259
 historiciteit van Jezus, 129, 138
 historische bestaan van Jezus, 129, 150
 historische existentie van Jezus, 129, 149, 156
 histrio van God, 324
 hogepriester (pontifex maximus), 53, 75, 174, 176
 hogepriester; van Jupiter, 25, 155, 279; van Divus Iulius, 32, 65, 115, 279, 324, 337; in Mk. 14:77, 52-53, 298; van Caesars apotheose, 105, 324; bij Flavius Josephus, 141; genaamd Abjathar, 193-195; Antonius als hogepriester, 279, 302; dienstmaagd van de (Mk. 14:66), 300; in Mk. 14:53, 301; paleis van de, 301-302; Lepidus als hogepriester, 302; in Mk. 14:63, 304; Herodes de Grote als hogepriester, 337-338
 hogepriesters, 34, 107, 177; in Joh. 19:15, 173-174; in Mk. 15:31, 176-177; in Mk. 11:27, 233; in Mk. 8:31, 244; in Mk. 14:43, 298; in Mk. 14:53, 301; in Mk. 15:1, 305; in Mk. 15:10-11, 307-308
 (h)o Gnaios, 47
 (h)o (h)lios tês Marias, 237
 (h)o lithos, 264
 homilie(ën), 213-214
 hominum, 225
 homo in pompeiano exercitu, 227
 (h)o neos, 47
 hoofdman, 310, 313-314
 Horatius, 31
 (h)oriôn, 258
 horreum, 194
 Hortensius, 229, 272
 (h)o Samios Theodotos, 251
 Hosianna, 273-274
 huurlingen, 299, 306-308
 (h)yiôi brontês, 230
 (h)yiôs agapêtos, 264
 (h)yiou theou, 216
 Hyksos, 344
 hypage, 183
 (h)ypêchôrei, 242
 (h)ypêretai, 304
 hyperetôn, 302
 (h)ypodedemenous, 239
 hypo tessarôn, 183
 hypo therapôn, 183
 (h)ypourgia, 219
 hysop, 57
 iaculum, 62
 Iakobus, 187
 Ibërian, 277
 ichthyas, 248
 iconenschilderkunst, 112
 iconografie, christelijke, 56, 76, 82, 98-99, 101-103, 128
 iconografie van Caesar, 21, 27, 34, 92, 101, 103
 iconografie van de drievuldigheid, 112
 iconografie van Johannes de Doper, 102
 icoon / iconen, 137, 157
 Idumea, 228
 Idumeeër, 115, 337, 345
 idus, 292
 idus van februari, 292
 idus van maart (zie ook ongeluksdag), 37, 73, 84, 109, 155, 207, 232, 292
 Iesus, 44-45, 131
 'ik ging heen en waste mij en werd ziende', 172
 'ik kwam, waste mij en zag', 177, 203, 257

- 'ik zie de mensen rondgaan, als zag ik bomen', 172, 257, 261, 273
- Ila, 345
- Ilah, de, 345
- Ilerda, 234
- Ilia, 236
- Illyria, 228
- Illyrië, 229-230, 237, 325
- Ilos, 236
- Ilus, 155, 236
- impedimenta, 238-239
- Imperator, 279
- imperator, 45, 54, 69, 87-88, 103, 107, 221, 250-251, 331
- imperium, 54, 223, 278-279, 286
- imperium Divi Iulii, 282
- imperium populi romani, 282
- Imperium Romanum, 316, 329, 349
- improperia, 72, 75
- in fidem et potestatem se permittere, 271
- in hoc signo vinces, 97
- India, 145, 156
- Indië, 322, 342, 345, 347
- Indiërs, 318, 347
- inicere, 62
- initiatieriten, 266
- intercessie, 195
- intercessierecht, 28, 192
- intocht in Jeruzalem, 178, 180, 228, 273-275
- intocht in Rome, 274
- io triumphae, 274
- Iohannes, 211
- Iol-Caesarea, 94-95
- Ionia, 42, 235
- Ionië, 30, 33, 40-41, 44-45
- Ionische eilanden, 235
- Ionische kust, 75, 200, 235
- Ionische steden, 335
- Ionische vloot, 229
- Ionische Zee, 40, 43, 102, 163, 170, 217, 235
- Ionium, 43, 237
- Iordanes, 43
- iotacisme, 335
- Irenaeus, 121
- Isauricus, 231-232
- Isauricus, Publius, 229
- ischyron, 234
- Isis, 66, 325
- Iskariot, 84, 229-232, 293, 297, 340
- islam, 99, 117, 144, 344-346
- Israël, 72, 280
- Israëlitische prinses, 337
- Italia, 40-41, 110, 284
- Italië, 29, 40, 100, 123, 167, 178-179, 192, 217, 219-221, 225, 228-230, 234-235, 238, 247, 262, 274, 280
- Italiërs, 219
- Iuba (koning van de Numidiërs), 83, 94, 267, 270
- Iuba (zoon van koning Iuba), 268-270
- Iudas, 42
- Iulah, 345
- Iulia (basilica), 117, 332
- Iulia (Caesars dochter), 247-248, 287, 289
- Iulia (Caesars tante), 311, 320
- Iulia (gens Iulia), 42, 117, 314
- Iulia (Marius' vrouw), 39, 41, 311
- Iuliae, 320
- Iulias, 116, 337
- Iulii, 155, 311, 345
- Iulisch-Claudische dynastie, 337
- Iulisch-Claudische huis, 95-96, 116, 323, 339
- Iulisch-Claudische namen, 337
- Iulisch-Claudische plastiek, 94
- Iulisch-Claudische tijd, 97
- Iulius, 45, 54, 78, 99, 109, 115, 124, 131, 217, 236, 243, 248, 252, 289, 291, 336-338, 345
- Iulius (maand), 114
- Iulius Caesar, 349
- Iulus, 78, 155
- lunas, 42
- Iunia, 326
- Iunius Brutus, 237, 293
- Iunius, 42, 231, 293
- Iuppiter, 296
- ius connubii, 333
- iuvenis, 47, 278
- Jahwe, 44
- Jahweh, 141, 149, 156, 274
- Jairus, 248, 289
- Jakob, 288
- Jakobus (bij Flavius Josephus), 141
- Jakobus (de apostel), 288-290, 295, 321
- Jakobus de kleine, 309, 311, 321
- Jakobus, de rechtvaardige genoemd, 141
- Jakobus, de zoon van Alfeus, 230-231
- Jakobus, de zoon van Zebedeus, 230-231
- Jakobus en Johannes (de zonen van Zebedeus), 276, 278, 321
- Jakobus (in Mk. 13:3), 283
- Jakobus (in Mk. 2:14), 185, 187, 204
- Januskop, 157
- Janustempel, 44
- Jehoshua, 141
- Jehosua, 44
- Jericho, 288
- Jeruzalem, 37, 41-43, 47, 74, 116, 136, 141, 143, 149-150, 178, 180, 216-217, 228, 233, 273, 275, 310, 312, 329-330, 345
- Jes. 6:9-10, 201
- Jesaja, 201, 285
- Jesua, 44
- Jesus kërÿssôn, 224
- Jezus, met doornenkroon, 27; titel van, 34; onderzoek naar het leven van, 35; vitae parallelae, 37-41; op een ezel, 37, 39, 109; in Kafarnaëm, 40-41, 159, 227; tituluur, 45-46, 214, 236; Godszoon, 45, 103, 110; Zoon van God, 45, 310; lijdensgeschiedenis, 49-64; gevangenneming, 49-50, 52-53, 149, 297-299, 301; graflegging, 49, 207, 312-315; opstanding, 49, 92, 121, 144, 157, 207-208, 286-287, 312-315; woorden van, 50, 144, 156, 208, 213; kruisiging, 53-59, 309; bespottung, 62, 306-308; geboorte, 73, 152, 154, 342-343; geboorte / dood, 73, 343; habitus, 91-92; hemelvaart, 92, 98; wederopstanding, 92, 319; heiligen van, 101-110; vlasbaard van, 106; in de renaissance-tijd, 108-109; neef van Johannes, 110; historische figuur?, 129-157; genealogie, 145, 152; kinderjaren, 145, 207-208; godmens, 154; wandelt op zee, 160-163, 241; doop, 167, 207, 220; aan de Jordaan, 170, 207, 220; genezing van blinde(n), 172-173, 177-178, 180, 203-205; vóór Pilatus, 173, 305-306; laatste avondmaal, 174-175; genezing van lammen, 178, 180, 191, 203-205; intocht in Jeruzalem, 178, 180, 228, 273-275; genezing van een verlamde, 182-184; genezing van een meelaatse, 184-185; roeping van Levi, 185-186, 234; en de overspelige vrouw, 187-189; en de arme weduwe, 190-191; en de sabbat (aren plukken / genezing van een verdorde hand), 191-196, 228; gelijkenissen, 197-205;

- jeugd, 208; logia van, 208; verzoeking, 222; prediking evangelie, 223-225; aan de Galilese zee, 225; gaat de woestijn in, 228; aanstelling apostelen, 229-232; buiten zinnen, 232; spreekt tot de schriftgeleerden, 233-234; uitzending van de apostelen, 238-240; stillen van de storm, 240-241; genezing van de bezetene, 241-243; tweede aankondiging van het lijden, 243-246; spijziging van de vier- en vijfduizend, 246-249; in Dalmanoutha, 252-253; waarschuwing aan de Farizeeën, 254-256; genezing van een doofstomme, 257-259; genezing van de maanzieke knaap, 267-271; en de zonen van Zebedeus, 276; vraag naar het hoogste gebod, 280; en de rijke jongeling, 286; verheerlijking van, 289-291; te Bethanië, 292; aankondiging van de verloochening van Petrus, 293; verloochening van Petrus, 299-300; in Gethsemane, 294-297; en Barabbas, 307; dood, 309-312; Gods Zoon, 310; verschijningen, 315, 319-320; stamboom, 318; als kind vermist, 319; onderrichten als kind in de tempel, 319, 331; overgang van Divus Iulius naar Jezus, 323-348; geboorteuur, 330; een kopie?, 340; geboortjaar, 342; als stichter van de christelijke religie, 349
- Jezus Christus, 38, 143, 150, 216, 343
- Jezus (de) Nazarener, 40, 45, 54, 227, 236, 315
- Jezus de Verlosser, 39
- Jezuskindje, 97, 344
- Jezus' mildheid, 37, 123
- Jezus van Nazareth, 313
- jichtlijder(s), 178, 182, 204
- joden, 71, 72, 74, 84, 99, 128, 136, 138-143, 146, 150-151, 153, 274, 330-331, 337-339, 346
- jodendom, 129, 142, 149, 153-154
- Joh. 1:5, 166
- Joh. 1:15, 163
- Joh. 1:20, 165
- Joh. 1:25, 167
- Joh. 1:27, 163
- Joh. 1:29, 102
- Joh. 2:1-11, 247
- Joh. 3:22, 166
- Joh. 3:22-36, 165
- Joh. 3:25:28, 165
- Joh. 3:29-31, 166
- Joh. 7:53-8:11, 188
- Joh. 9:2, 185
- Joh. 9:7, 172
- Joh. 9:11, 172
- Joh. 11:5, 41
- Joh. 12:12-15, 179
- Joh. 13:4-6, 165
- Joh. 13:21-27, 175
- Joh. 13:21sq, 174
- Joh. 19:13-15, 173-174
- Joh. 19:17, 60
- Joh. 19:18, 55
- Joh. 19:19, 54
- Joh. 19:23, 63
- Joh. 19:26, 50
- Joh. 19:27, 50
- Joh. 19:28, 50
- Joh. 19:29-30, 57
- Joh. 19:30, 50
- Joh. 19:33-4, 51
- Joh. 19:35, 51
- Joh. 19:36-7, 51
- Joh. 19:39-40, 57, 214
- Joh. 20:1-2, 108
- Joh. 21:1, 163
- Johannes, 47, 348
- Johannes (bij Flavius Josephus), 330
- Johannes (de apostel), 38, 41-42, 84, 103, 157, 210, 230-231, 283, 289-290, 295, 321
- Johannes (de Doper), 37, 39, 41-42, 101, 117, 136, 165-166, 170, 193-194, 196, 207-208, 216-220, 223-224, 278, 321, 326, 331; staf van, 101-103; schoenriemen, 163-164; doopacti-viteiten, 167, 207-208, 216, 219; dood, 249-252; hoofd van, 250-251, 266
- Johannes (de evangelist), 50-52, 54-55, 57, 63, 102, 145, 166-167, 171-173, 175, 178-179, 184, 187, 190, 205, 208-211, 213-216, 246, 251, 257-258, 328; Grieks voorbeeld van, 248
- Johannesevangelie, 145, 163, 165-166, 169, 205
- Johannes (Jezus' neefje), 110
- Johannes' voorbeeld, 335
- jongeling, de rijke, 286
- joodse bijbel (zie ook bijbel van de joden), 64, 72, 334, 336
- joodse boeken, 294, 331, 336
- joodse bronnen, 153-154
- joodse oorlog, de (66-70 n.Chr.), 138, 141-142, 145, 150, 330, 336, 338, 344
- joodse oorlog, De (van Flavius Josephus), 331
- joodse opstand, de, 140, 142-143
- joodse oudheden, De (van Flavius Josephus), 331
- Jordaan, 37, 40-41, 43, 103, 170-171, 207, 217, 220, 244, 289
- Josadak, 141
- Josaphat, 346
- Josedek, 141
- Joseph, 314
- Jôsêph, 314
- Joseph bar Matthias, 331
- Joseph van Arimathia, 136, 313-314, 331
- Jôsêphou bios, 332
- Josephus, zie Flavius Josephus
- Josephus/Paulus, 329
- Joses, 237, 309, 311, 321
- Josetos, 237, 321, 346
- Jôsêtos, 314
- Josua, 44
- Jozef, 110, 141, 318
- judaïsering, 152, 341
- judaïsten, 150-151, 339
- Judas, 37, 41-42, 49, 136, 231-232, 237, 293, 287
- Judas (bij Flavius Josephus), 141
- Judas Iskariot, 84, 229-231, 293, 340
- Judas Thaddeus, 326
- Judea, 40-42, 115-116, 135-136, 140, 143, 147, 149, 228, 235, 260, 284, 336, 338, 344
- Juliaanse kalender, 343
- Junius, 231
- Junius Brutus de Sicariër, 340
- Juno, 110
- Jupiter, 25, 30-32, 61, 68, 80, 87, 109-111, 113, 117, 155, 273-274, 279, 281, 294, 296; adelaar van, 211
- Jupiter Feretrius, 80
- Jupiter-herme, 87
- Jupiter Optimus Maximus, 295; tempel van, 336
- Jupiter Stator, 79
- Justinus, 121
- Kaaba, 345
- Kafarnaüm, 40-41, 149, 159-160, 169, 212, 225, 227
- Kainieten, 340
- Kaisar, 45-46, 124
- kaisara, 44, 46
- Kaisar Sebastos, 46
- kalamos, 62, 334
- kalenderhervorming, 86, 285
- kaloumenê, 259

- kameel, 137, 218, 286
 kameelharen, 217
 kamêlos, 137
 kameniersters, 181, 183
 kamilos, 137
 Kana, 246-248
 Kanaänitische jagers, 118
 kardinalen, 342
 Karpus, 126
 Kasion, 249
 katabarynomenoi, 297
 katheudôn, 241
 Katholieke Bijbelstichting, 351
 katholieke boeren, 73
 katholieke christenen, 349
 katholieke kerk, 119, 350
 katholieke kerken, 333
 katholieke koorknepen, 63
 katholieke liturgie, 72
 katholieken, 119
 Kaukasus, 294
 keizer, 46, 173, 176-177, 265-266, 283
 keizer (Claudius), 138, 344
 keizer (Nero), 139
 keizer (Philippus), 345
 keizer (Titus), 143
 keizer (Vespasianus), 116, 122, 143
 keizerbiografie (van Nicolaus Damascenus), 71, 208
 keizerbiografieën, 139
 keizercultus, 116, 124, 155, 323
 keizermunten, 33
 keizers, 24, 46, 79, 97, 116, 118, 123-124, 136, 138, 156, 206, 323
 kelk, 175, 276-277, 279, 295-296
 Keltisch, 333
 Keltisch kruis, 85-86
 Kelto-Iberische volksstammen, 275
 kênsos, 265
 keramos, 174
 Kerk van Rome, 107
 Kerkelijke Staat, 350
 kerkvader(s), 121, 123-124, 137, 188
 Kerkyra, 178
 Kerstmis, 99, 291
 kêryssôn, 168, 216, 224
 ketters, 76, 134, 145, 150-152, 339-340, 344
 ketterse Neronianen, 339
 kikkers, 319
 Kimmerische Bosporus, 257
 kinderjaren (Caesar), 208
 kinderjaren (Jezus), 145, 207-208
 kinderjaren (Octavianus), 208
 kindermoord van Herodes, 318
 kindje Jezus, 319
 kineo, 62
 Klein-Armenië, 257
 Klein-Azië, 118, 171, 217, 249
 klêronomia, 264
 klêronomos, 264
 klêros, 56, 264
 klokken, 342
 Knidos, 288
 Koilesyrië, 115, 346
 Kolchis, 257
 Köln, 34
 kolonies, 31, 137, 248-249, 327, 333, 335, 338; van Caesar, 31, 109, 150, 247-249, 328, 344, 347; van Herodes de Grote, 115-116, 337-338, 344; van Pompeius, 262; van Octavianus, 328; van Brutus, 328, 340
 kolonisten, 260, 264, 273, 328
 Kolosse, 150
 kômas, 238
 kôme, 183
 komeet van Caesar, 86, 89, 90-92, 99-100
 kômên, 238, 261
 kometen, 286
 kômos, 183
 koning, 279, 288, 318, 323, 346
 koning (Acro), 80
 koning (Alexander de Grote), 323
 koning (Antonius), 104
 koning (Aulus Vulcentanus), 60
 koning (Bogud), 278
 koning (Caesar), 26, 37, 54, 75, 87, 114, 169, 173-174, 176-177, 203, 274, 279, 292, 294
 koning (Deiotaros), 257
 koning (Herodes Antipas), 250-252
 koning (Herodes de Grote), 115, 260, 336
 koning (Iuba), 83, 94, 267, 270
 koning (Jezus), 37, 39, 53-54, 62, 173-174, 176-177, 203, 305, 307
 koning (Ptolemaios), 249, 254, 256
 koning (Romulus), 79
 koning (verbonden met Rome), 113
 Koning der Joden, 37, 53-54, 62, 305, 307
 koning/herder, 294
 koningen, de drie, 136, 318
 koningen (gezalfd), 34
 koningen (Romeinse), 26, 30, 221, 279-280, 296, 320, 336
 koningsdiadeem, 292
 koningsmantel, 37, 65
 koninkrijk, 114, 250, 338
 Koninkrijk, 308
 Koninkrijk Gods, 282
 kôphon, 270
 kôphon kai mogilalon, 258
 kôphos, 258
 Koptisch, 130
 koran, 74
 korasie, 251
 korenmaat, 202
 Korfoe, 178
 kraamvrouwenkoorts, 289
 kredietverlening, 261
 kredietwezen, 261, 264-265
 kreeft, 103
 kremað, 77
 kreupele(n), 205, 228
 kribbe, 109-110, 317
 Krim, 257
 kritische school, 149
 krokodil, 328-329
 Kronos, 118
 kruisdood, 142, 149
 'kruisig Hem!', 307-308
 kruisiging, 49, 53, 55, 58-59, 64, 74-77, 92, 176, 207, 214, 309, 346
 ktistes, 328, 337
 ktistês, 33-34
 ktypsas, 219
 kurasstandbeeld van Cherschel, 94-97
 kurasstandbeeld van Prima Porta, 94, 96, 111
 kylix, 175, 296
 kyna, 248
 kynaria, 256
 Kypros, 337
 kypsas, 219
 kyrios, 46, 264
 la: 'ilá:ha 'illa(: 'allá:h(u), 345
 laat-hellenisme, 153
 laatste avondmaal (Caesar), 174-175, 293
 laatste avondmaal (Jezus), 144, 164-165, 174-175, 293
 Labienus, 267, 278
 Lam Gods, 102, 109
 lam, 102, 109, 329
 lamme, 212, 228, 234, 289
 lammen, 178, 180, 191, 203-205
 landbouwwetten, 290
 landloos, 122
 landlot(en) (zie ook akkerlot), 32, 65, 262, 264, 327
 lapis, lapidis, 107, 174, 177, 230, 235
 lararium, 111

- laren, 111-112
 Lárisa, 164, 243
 Latijn, 33, 40, 42, 61-63, 90, 102, 121, 124, 126, 130-131, 159, 163, 168, 170, 174, 195, 202, 205, 209, 226, 243, 248, 251, 265, 304, 333-335; commandotaal, 333
 Latijnen, 79-80, 88
 Latijns kruis, 82
 Latijnse alfabet, 334
 Latijnse bijbelvertaling, 264
 Latijnse terugvertalingen, 339
 latinisme(n), 124-126, 136, 146-147, 205
 Latium, 98
 latro, 42
 lauwerkrans, 22, 24, 39, 86, 172, 222
 lauwerkransen, 295
 Lavinius, 290
 Lazaros, 42
 Lazarus, 39, 41, 136, 157; opwekking van, 341
 Lebbeus, 232
 Leben-Jesu-Forschung, 130, 135, 138, 148, 213
 lectio difficilior, 52, 177
 lectio facilior, 52, 177
 lectisternium, 78-79
 leeuw, 210
 legatus, 179
 legendes / legenden, 120-121, 154, 204, 348
 legerlatijn, 226
 legio, 124, 223
 Legio, 160
 legioen, 62, 124, 223, 242
 Legioen, 137, 241
 legioenen, 81, 115, 234, 236-238, 240-241, 246, 252, 260, 290, 293
 legioen, het tiende, 262, 264, 338, 345
 legioen van onreine geesten, 242
 Leipoldt, 150
 lendendoek, 92
 Lentulus, 178
 Lentulus, Cornelius, 100
 Lentulus, de langzame, 178
 lepidus, 174, 177
 Lepidus (eigenaam), 229, 232, 235
 Lepidus, Aemilius, 229
 Lepidus, Marcus Aemilius, 37, 41, 106, 115, 137, 177, 204, 229-232, 236, 283, 285, 290, 293, 296, 299, 301-302, 306-308, 324, 329, 332; portret van, 107; als pontifex maximus, 107, 285, 302, 307, 326; als magister equitum, 174, 304; als heer des huizes, 174, 177; als praetor, 230, 235; als opperstalmeester, 174, 302, 307
 Lepidus, Marcus, 229
 Lepidus Paullus, L. Aemilia, 332
 Lepidus/Petrus, 329
 lepra, 185
 lepros, 185, 228, 292
 lepta dyo, 191
 leptà, 125
 Lesbia, 190
 Lesbos, 247
 levende god, 313, 323
 Levi, 184-187, 204, 228, 234
 Levi, zoon van Alfeus, 185-187, 204
 Liber Pater, cultus van, 344
 Libertas, tempel van, 325, 327
 libra, 124
 libri, 126
 Licinius Crassus, 229, 231
 lictoren, 252
 ligatus, 179
 lijdensgeschiedenis, 49, 83, 155, 286
 lijdensgeschiedenissen, 49
 lijdensverhaal, 145, 147, 288
 limes, 73, 119
 limnè, 163
 linea alba, 95
 linkerhand, 61, 92, 95, 276-277, 279
 literatuurkritiek, 145, 147, 150, 152
 lithos, 314
 lituus, 104
 Livia, 326, 348
 Livias, 116, 337
 Livius, 209-211
 Lk. 2:22-35, 318-319
 Lk. 2:30-31, 319
 Lk. 2:32, 319
 Lk. 2:41-52, 319
 Lk. 5:5-6, 170
 Lk. 5:12-16, 184
 Lk. 5:17, 183
 Lk. 5:17-26, 182
 Lk. 6:1-11, 192
 Lk. 9:50, 171
 Lk. 11, 171
 Lk. 11:23, 171
 Lk. 16:18, 189
 Lk. 18:25, 137
 Lk. 19:29-34, 179
 Lk. 19:30, 179
 Lk. 22:78qq, 174
 Lk. 23:33, 55, 60
 Lk. 23:35, 64
 Lk. 23:36, 56
 Lk. 23:38, 53
 Lk. 23:42, 308
 Lk. 23:44, 64
 Lk. 23:46, 50
 Lk. 23:55-6, 57
 Lk. 23:56, 214
 Lk. 24:30, 319-320
 logia van Jezus, 208
 Loisy, Alfred, 138, 149
 lonché, 52
 Longinus, 52-53
 Lucas, 211
 Lucius, 42, 124
 Lucius Piso, 302, 306
 Lucullus, 189
 Lugdunum, 34
 Lukas, 42
 Lukas (de evangelist), 50, 53-57, 60, 63-64, 125, 145-146, 148, 150-151, 163, 170-171, 179, 182-183, 186, 203-204, 207-211, 214-215, 315, 319-320, 329
 Lukasevangelie, 151; begin van, 319
 Lukas hoofdstuk 21, 190
 luo, 168, 308
 lupae hircus, 109
 Lupercalia, 109, 279, 292
 luperci Iulii, 109
 lupercus, 109
 Lupercus, 292, 325, 344
 lustratio, 168-169, 216
 Lv. 19:18, 280
 Lyon, 34
 maankalender, 86, 285
 Macedonië, 118
 machaira, 52
 Madonna, 97, 99, 110-111, 117, 291
 Magadan, 252-253
 Magdala, 252-253
 magdala, 311
 Magdalena, 253, 311, 326
 magister, 46, 174, 266
 magister equitum, 174, 304
 magister Lepidus, 304
 magister populi, 46, 266
 Magnentius, 90
 Magnus, 47, 102, 217-218, 276
 Makkabeeër, 337
 Mamertinum, 247
 manes, 309
 Mantuanum, 325
 manuscripten NT, zie handschriften NT
 Mara bar Sarapion, 153
 Marcellus, Claudius, 100
 Marcia, 272
 Marcii Reges, 173
 Marcion, 151-152, 202, 339
 Marcionieten, 213, 341
 Marcus, 229, 337
 Marcus (de evangelist), 211
 Marcus Antonius, zie Antonius, Marcus
 Marcus Lepidus, 229

- Marcus Octavius (Pompeius' onderaanvoerder), 230, 231, 237
- Marcus Octavius (volkstri-buun), 28-29
- Margarete, 348
- Marius, 237
- Maria Atia, 314
- Maria (Calpurnia), 206
- Maria (de moeder van Jako-bus de kleine en van Joses), 309, 311
- Maria (de moeder van Jako-bus), 313
- Maria (de moeder van Joses), 313
- Maria (de naam als woord), 346
- Maria (Lazarus' zuster), 39, 41
- Maria Magdalena, 37, 39, 41-42, 108, 136, 253, 309, 311, 320-321
- Maria (moeder van de mens Jezus), 340
- Maria (moeder van God), 84, 136, 237, 318, 340
- Maria van Magdala, 42, 313
- Maria (verwante van Marius), 42, 310-311
- Mariakerken, 117
- Mariamme, 318
- Marianen, 311
- Maria's, 326
- Marius, 24, 38-39, 41-43, 204, 237, 310-311, 320; beelden van, 341
- Markus (de evangelist), 42-43, 46, 50-64, 120-121, 124-126, 136, 144-147, 150-151, 163, 168, 171-172, 176, 178, 182, 184-185, 187, 189-190, 194, 199-202, 204-205, 207-220, 222, 224-253, 255-258, 260-261, 263-266, 269-286, 290-292, 294, 296-304, 306-312, 314-315, 317, 320-321, 327, 334-336, 344
- Markus' voorbeeld, 335
- Markusevangelie, 53-54, 120-121, 144-145, 147, 151, 169, 184, 214, 321; oudste evangelie, 149-150; onechte slotpassage, 207-208, 282, 315; oorspronkelijke volgorde, 215, 235; alternatieve slot, 315
- Mars, 79-80, 86; cultusbeeld, 92; als planeetgod, 95, 111; ster van, 100, 111
- Mars Ultor, 100, 110-111
- Marseille, 288
- Marsveld, 61, 262
- Martha, bij Jezus, 39, 41
- Martha, waarzegster bij Marius, 39, 41
- Masada, 135
- Massilia, 288
- mataios, 187, 231
- Matius, Gaius, 171
- Matthaeus, 211
- Mattheus (de apostel), 230-231
- Mattheus (de evangelist), 50, 54-55, 57, 63-64, 123, 125, 136, 141, 145-146, 148, 150, 160, 163, 171, 179, 182, 185-186, 189, 194, 204, 207-211, 214-215, 241, 281-282, 284, 311, 319-321
- Mattheus (in Mt. 9:9), 186-187, 204
- Mattheusevangelie, 151; be-gin van, 319
- Mauritius, 349
- maximus, 237
- Maya, 346
- medegekruisigden, 50, 77, 84, 308, 331
- Medusa, 100
- Meester, 46, 187, 240, 265-266, 269, 276, 280, 282-283
- meester, 174, 177, 266, 276
- Mekka, 345
- melaatse, 184-185, 204, 212, 228, 234, 292
- melaatsheid, 184-185
- meli agrion, 218-219
- melissón, 218
- membrana / membranae, 124, 126
- 'men(e) servasse ut essent qui me perderent', 66, 68, 175, 309
- mene, 309
- Menschenzoon, 45
- Mensenzoon, 45-46, 193, 243, 245-246, 276-277, 289-291
- mensenzoon, 243
- meritus, 33, 305
- messias, 143, 146, 330-331, 337-338
- Messias, 156, 338-339
- Messiasgeheim, 236
- messiasverwachting, 337
- meta-gignòskò, 224
- metagnòia, 224
- meta-gnoia, 224
- metagnòsis, 224
- metanoia, 224
- metanoias, 168, 216
- metathesis, 41, 43, 153, 223, 346
- Metelli, 205, 335
- Metellus-anekdote, 191-196, 198
- Metellus, Caecilius, 83
- Metellus Celer, 190
- Metellus (Pompejaanse volks-tribuun), 180, 191-192, 195, 204, 216-217, 224, 228
- Metellus Scipio, 82-83, 168, 216-217, 267-268
- mèter sou, 234
- midrasj(iem), 51, 146, 214
- 'Mijn God, Mijn God, waar-om hebt Gij Mij verlaten?', 309
- mildheid van Caesar, 33, 37, 68, 76, 114, 186, 268, 284, 291
- mildheid van Jezus, 37, 123
- Milete, 75
- milia, 124
- milion, 124
- milium, 224
- millennium, 341, 343
- Minerva, 110
- Minervatempel, 330
- ministri, 304
- ministris, 302
- Minos, 114
- Minucius Thermus, M., 24
- miracula, 197
- mirre, 56-58, 214-215, 284, 318
- missi, 237
- Mithra, 118
- Mithradates, 257
- mitra, 104
- Mitylene, 166, 243
- Mk. 1:1, 43, 216
- Mk. 1:4, 168, 216, 219
- Mk. 1:4-5, 207
- Mk. 1:5-6, 217
- Mk. 1:6, 218
- Mk. 1:7, 164
- Mk. 1:7-8, 218
- Mk. 1:9, 207, 220, 226
- Mk. 1:10-11, 220
- Mk. 1:12-13, 222
- Mk. 1:14, 226
- Mk. 1:14-15, 223
- Mk. 1:16, 163, 170, 225-226
- Mk. 1:16-17, 170
- Mk. 1:22, 40, 46
- Mk. 1:24, 40
- Mk. 1:35, 228
- Mk. 1:38-2:5
- Mk. 1:40-2:17, 228, 234
- Mk. 1:40-45, 184, 289
- Mk. 2:1-12, 182, 289
- Mk. 2:3, 183
- Mk. 2:13, 163
- Mk. 2:13-17, 289
- Mk. 2:14-17, 186
- Mk. 2:18-3:6, 193
- Mk. 2:23-3:6, 192

- Mk. 3, 171
 Mk. 3:7, 163
 Mk. 3:13-19, 229-230
 Mk. 3:16, 230
 Mk. 3:20-21, 232
 Mk. 3:22, 233
 Mk. 3:22-28, 233
 Mk. 3:27, 234
 Mk. 3:29, 38
 Mk. 4:1, 200
 Mk. 4:1-33, 235
 Mk. 4:2, 200
 Mk. 4:3-8, 200
 Mk. 4:9-11, 201
 Mk. 4:13-20, 201
 Mk. 4:21-22, 202
 Mk. 4:26-29, 202
 Mk. 4:30-32, 199
 Mk. 4:35-5:2, 240
 Mk. 4:35-5:20, 160
 Mk. 4:39, 163
 Mk. 5:1-11, 241
 Mk. 5:3, 160
 Mk. 5:9, 137
 Mk. 5:11, 160
 Mk. 5:12-13, 241
 Mk. 5:13, 160
 Mk. 5:14-20, 243
 Mk. 5:21-43, 289
 Mk. 6:6, 238
 Mk. 6:7-13, 229, 238
 Mk. 6:14-29, 250-252
 Mk. 6:29, 207
 Mk. 6:30-33, 248
 Mk. 6:30-44, 247
 Mk. 6:45-51, 161
 Mk. 6:46, 162
 Mk. 7:24-30, 255
 Mk. 7:31, 163
 Mk. 7:31-37, 258
 Mk. 8:1-9, 247
 Mk. 8:10, 136, 162
 Mk. 8:10-13, 252
 Mk. 8:11, 200
 Mk. 8:14-21, 256
 Mk. 8:24, 172
 Mk. 8:26, 261
 Mk. 8:27-30, 236
 Mk. 8:31, 244
 Mk. 8:31-9:1, 244
 Mk. 8:32-33, 244
 Mk. 8:34-9:1, 245
 Mk. 9:2, 278
 Mk. 9:2-13, 289
 Mk. 9:14-29, 269-270
 Mk. 9:30, 244
 Mk. 9:30-32, 243
 Mk. 9:40, 171
 Mk. 9:42-50, 289
 Mk. 10:4-12, 189
 Mk. 10:17-27, 286
 Mk. 10:25, 137
 Mk. 10:28-31, 286
 Mk. 10:35-45, 276, 287
 Mk. 10:46-52, 288
 Mk. 11:1-6, 179
 Mk. 11:1-7, 228
 Mk. 11:1-21, 180
 Mk. 11:1-33, 234
 Mk. 11:7-11, 273
 Mk. 11:11, 275
 Mk. 11:12-13, 179
 Mk. 11:12-14, 179, 228
 Mk. 11:20-21, 179
 Mk. 11:27, 233
 Mk. 11:28-30, 167
 Mk. 12:1-12, 263
 Mk. 12:9, 264
 Mk. 12:13-17, 265
 Mk. 12:18-27, 288
 Mk. 12:28-34, 280
 Mk. 12:38-40, 272
 Mk. 12:41-44, 191
 Mk. 13, 282, 287
 Mk. 13:1-2, 283
 Mk. 13:3, 283
 Mk. 13:6, 283
 Mk. 13:7, 283
 Mk. 13:8, 283
 Mk. 13:11, 285
 Mk. 13:12, 283
 Mk. 13:14-17, 284
 Mk. 13:20, 285
 Mk. 13:22, 285
 Mk. 13:24-25, 285
 Mk. 13:28, 286
 Mk. 13:33-37, 316
 Mk. 14, 286
 Mk. 14:1-2, 292
 Mk. 14:3-9, 292
 Mk. 14:10-11, 293
 Mk. 14:12-26, 293
 Mk. 14:12sq, 174
 Mk. 14:20, 175
 Mk. 14:27, 294
 Mk. 14:28, 293
 Mk. 14:30, 293
 Mk. 14:32-36, 295-296
 Mk. 14:33-35, 271
 Mk. 14:34, 295
 Mk. 14:35, 297
 Mk. 14:38, 296
 Mk. 14:40-41, 297
 Mk. 14:41-42, 297
 Mk. 14:43, 42
 Mk. 14:43-51, 297
 Mk. 14:44, 298
 Mk. 14:47, 52
 Mk. 14:48, 52
 Mk. 14:49, 298
 Mk. 14:50, 298, 301
 Mk. 14:51-52, 298
 Mk. 14:53, 301
 Mk. 14:53-65, 301-305
 Mk. 14:54, 301
 Mk. 14:61, 50
 Mk. 14:61-62, 303
 Mk. 14:62, 50
 Mk. 14:65, 304
 Mk. 14:66-72, 299-300
 Mk. 14:72, 300
 Mk. 15:1, 305
 Mk. 15:1-5, 305-306
 Mk. 15:3, 50
 Mk. 15:5, 50
 Mk. 15:6-8, 307
 Mk. 15:9-15, 307
 Mk. 15:16, 302
 Mk. 15:16-20, 62
 Mk. 15:21, 55
 Mk. 15:22, 50, 60
 Mk. 15:23, 56
 Mk. 15:23-24, 214
 Mk. 15:24, 55-56
 Mk. 15:25, 64
 Mk. 15:26, 53
 Mk. 15:27, 61
 Mk. 15:31, 176
 Mk. 15:34, 50, 309
 Mk. 15:39, 310
 Mk. 15:40-41, 310
 Mk. 15:42-47, 313
 Mk. 15:47, 237
 Mk. 16, 286
 Mk. 16:1-8, 313
 Mk. 16:9-20, 207, 282
 Mk. 16:12, 315
 Mk. 16:14, 319-320
 mnêma, 314
 mnêmeion, 314
 Modalisten, 341
 Modena, 290
 modius, 124
 moeder aarde, 109, 111, 221
 moederaarde, 300
 Moeder Gods, 112, 117
 mogilalos, 258
 Mohammed, 150, 345
 molensteen, 288
 monarchie, 221, 279
 monotheïsme(n), 117, 348
 monotheïstische god, 155,
 279
 monumenta, 160, 241
 Moorse ruiters, 278
 Moorse vorst, 267
 mores, 188, 189, 289

- mos, 185, 188
 Mòsès, 185
 moslimbevolking, 117
 moslims, 119, 344-345
 mosterdzaadje, gelijkenis van het, 198-199
 Mozaische wet, 150-151
 Mozes, 184-185, 187-189, 289, 344
 Mozes' manna, 344
 Mt. 1:18-25, 318-319
 Mt. 3:11, 164
 Mt. 4:18, 163
 Mt. 5:31sq, 189
 Mt. 5:43-45, 281
 Mt. 8:1-4, 184
 Mt. 8:24, 163
 Mt. 8:28, 160
 Mt. 9:1-8, 182
 Mt. 10:34-36, 38
 Mt. 11:5, 180
 Mt. 12, 171
 Mt. 12:1-14, 192
 Mt. 12:30, 171
 Mt. 13:11, 163
 Mt. 14:24sq, 163
 Mt. 14:28-33, 162, 241
 Mt. 15:29, 163
 Mt. 19:7-9, 189
 Mt. 19:24, 137
 Mt. 21:1-6, 179
 Mt. 26:17sq, 174
 Mt. 26:53, 137
 Mt. 27:24, 308
 Mt. 27:34, 56
 Mt. 27:34-35, 214
 Mt. 27:35, 55
 Mt. 27:37, 54
 Mt. 27:46, 50
 Mucia, 310
 muiteerij, 229, 236, 261, 264, 272
 mulos, 288
 Munda, 22, 105, 113, 119, 275
 municipia, 335
 munimenta, 160, 241
 mutilus, 180, 191-192, 195, 204, 228
 Mutina, 93, 290, 313, 319, 347
 myra, 57-58, 215
 mythologische school, 148
 Mytilene, 24, 249
 Nabateëer, 115
 Nabateïsche sjeikdochter, 337
 Nabi, 156
 Napoleon, 113, 124
 Narbonensis, 115
 nardusolie, 292
 Nassidius, 101
 Naulochos, 93
 Nave, 141
 Navera, 220
 navigare necesse, vivere non necesse, 101
 Nazara, 45-46
 Nazareth, 45, 54, 136, 220, 223, 226, 236-237, 313
 Nazera, 220
 neaniskos, 315
 nebula, 290
 necropool, 105
 Neder-Egypte, 334
 Nederland, 117
 Nederlands, 168, 174, 194, 199, 226
 Nederlands Bijbelgenootschap, 40, 351
 Nemausus, 328
 Nemesis, 67
 neos, 47, 230
 nephelé, 290
 Neptunus, 101-103
 Nero, 95, 113, 116, 139-140, 323, 329-330, 338, 344; paleis van, 329; generaal van, 330; dood van, 330; wederkomst van, 339
 Neronianen, 339
 Nestorius, 74, 341, 344
 Nicodemus, 37, 41, 52, 57
 Nicolaus Damascenus (zie ook Damascenus), 71, 208-210
 Nicomedes, 37, 41
 niet-Romeinen, 41
 Nieuwe Testament, 34, 120, 126, 129, 138, 144, 151, 322, 332
 Nike, 222
 Nike-phoros, 222
 Nikon, 109
 Nîmes, 328
 nisan, de vijftiende, 37
 nomen sacrum, 46, 131
 nomina sacra, 44
 non ore modo decernentium sed et persuasione volgi, 323
 Noord-Italië, 171, 275
 Numa, 150
 Numidiërs, 267, 270
 Numidisch marmer, 314
 o puer qui omnia nomini debet, 303-304
 obsessi, 205
 obsessus, 40, 159-160, 177, 204, 227, 241
 Octavius, 314
 Octavia, 325-326
 Octavianus, 23, 38-39, 41-43, 71, 86, 100-103, 109-110, 115, 155, 197, 208, 210-211, 231, 237, 260, 278, 283, 285-287, 290-291, 302, 310, 312-316, 320, 323-326, 328-330, 335-336, 340-341, 345-348; relatie met Cleopatra, 39, 287; godszoon, 101, 103, 110-111, 324, 340-341, 344; glasmedaillon, 102; baard van, 106; portret op munten, 106-108; dierenriemteken, 109; zoon van god, 155, 310, 341; kind-jaren, 208, 317; bon-mot, 288, 323; rede voor het volk, 303-304; aanvaarding van de adoptie, 304; gods zoon, 310, 340-341; moeder van, 314; puer, 315, 319; geboorte, 317-319; overgrootvader, 318; grootvader, 318; als kind vermist, 319; vader, 319; veldtocht tegen Antonius en Cleopatra, 326; munten van, 346
 Octavianus Sebastos, 346
 Octavianus/Jakobus, 288
 Octavianus/Johannes, 329, 348
 Octavii, 318
 Octavius (de naam als woord), 321
 Octavius, Gaius, 237, 302-303, 310-311, 346
 Octavius, Marcus (Pompeius' onderaanvoerder), 230-231, 237
 Octavius, Marcus (volkstri-buun), 28-29
 Octavius (Octavianus' vader), 319
 Octavius Sebastos, 346
 oerchristendom, 129, 147
 oerevangelisten, 344
 oer-Johannes, 210
 oer-Markus, 202, 208, 212, 220, 281, 316
 oer-Paulus, 332
 offeraltaar, 219
 oïdamen tis ei, 227
 oïko, 174
 oïkodespotês, 174
 oïkos, 303
 oïkoumene, 86
 oïônoi, 199
 Oktabios, 321
 Oktaouios, 321
 olie, 239, 247, 273, 292
 oliën, 313
 oliepers, 295
 olifant, 29, 100, 346
 oligarchie, 221
 Olijfberg, 178
 olijftakken, 39, 172
 Olus, 60
 Olybrius, 97
 omen, 331
 omina, 197
 onar, 220
 onbevelekte ontvangenis, 318

- Onderwereld (zie ook Hades), 204
ongelovige Thomas, 319, 344
ongelovige Thomassen, 347
ongeluksdag, 291
ongile, 223
onreine geest(en) (zie ook boze geesten), 40, 159-160, 227, 233, 238, 241-242, 255-256, 270
ontjudaïsering, 146
onzevader, 320
oorlogsgeruchten (in Mk. 13:7), 283
oorlogsweduwen, 280
Oost-Romeinse Rijk, 119
Openbaring (van Johannes), 152, 328
opperstalmeester (Lepidus), 174, 302, 307
'opstanding' (bij Flavius Josephus), 331
opstanding (Caesar), 123
opstanding (Divus Iulius), 97-98
opstanding (Jezus), 49, 92, 121, 144, 157, 207-208, 286-287, 312-315
optimaten, 29, 32, 188, 233
optime meritis, 32-33, 44
optimus, 33
Optimus Maximus, 296
ora, 163, 225, 290
(orchê)samenês thyagratos, 251
Orchestra, 279
Orcum, 238
Oriënt, 117-118, 235, 315, 318, 325, 330-331, 333-334, 346-347
Oriëntaals zonnekruis, 86
oriënteringsschema, 211
Orikos, 239
ornithoi, 199
oros, 163, 225, 290
orthodoxe christenen, 349
orthodoxe joden, 338
orthodoxe kerk, 119
os, 109-110, 317
os, oris, 163, 298
Osip, 314
Osiris, 66, 114, 118, 156
ossenkoppen, bij de, 109, 317
Oude Testament, 134, 146, 151, 336
Oudheid, 27, 50, 71, 118, 156, 349
Oudheid, late, 90
oudtestamentische God van gerechtigheid en wraak, 341
ouranois, 281
ouranon, 259
ouranos, 220, 253
ovatio, 78, 274
Over de wederkomst van Christus, 282, 287
overspel, 181, 183-184, 187
overspelige senatoren, 189
overspelige vrouw, 184, 187, 190
overwinningspremies, 261-262, 333
ovis Idulis, 109
paascommunie, 72
paascyclus, 342-343
paasdagen, 342
paasdatum, 343
paasfeest, 292
paaskaars, 72, 81
paaslicht, 72
paasliturgie, 72, 81, 124, 291
paasritueel, 74
paasvuur, 72, 75, 81
paaszaterdag, 72, 81
Pacuvius, 72, 81, 176, 309
Pacuvius' Wapengericht, 66, 175, 309
Padua, 198-199, 222
paganisme, 327
paganisten, 327
paidothen, 271
Palaestina, 232
Palatijn, 109, 317, 347
Palestijnse gemeente, 202
Palaestina, 135, 147, 153, 336
Palladium, 98-99
palm, 39, 96, 198-202
palmtak, 86, 94, 96, 98
Palmzondag 39
paludamentum, 92
panibus, 248
Pantheras, 153
Pantokrator, 45
Papias, 213-214, 226
papier, 334
papyri, 144
papyrus, 126, 334
papyrusrollen, 127
parabolai, 200
paradothênai, 224
paragôn, 186
parens patriae, 31, 105, 281
Parens Patriae, 279
parens, 31, 33, 328
parenti, 31-32
parenti optime merito, 21, 28, 33, 305
parenti patriae, 32, 114
Parilia, 21ste april, 105
Parthen, 87, 103, 111, 115, 217, 249, 287, 293-294, 315, 318, 325, 337, 347
parthenos, 153
Parthenos, 153
Parthi, 294
Parthiniërs, 325
Pasen, 124, 155, 157, 292
passiegewaad, 81
passiekleed, 75
passiekrus, 82
passieliturgie, 71
passiesarcofaag, 39
passiespel, 74, 324
passiespelen, 74, 81
passieverhaal, 72, 291
pater, 31, 296
pater familias, 111
pater patriae, 31, 69
pater urbium, 31
Paternus, 90-91
patres, 31, 233
patres conscripti, 233, 244, 272, 297-298
patriarchen, 343
patriciërs, 188, 318
patricii, 188
patrida, 236-237
Patripassianen, 341
patrôn, 23
Paulinianen, 339
Paulus, zie Aemilius Lepidus Paullus
Paulus, 332
paulus, 329
Paulus (de apostel), 126, 128, 141, 150-152, 322, 329-330, 332, 340, 346; brieven van, 144, 152, 331; reis naar Rome, 329; marteldood, 330
Paulus (eigenaam), 124
Paulusbrieven; echte, 144; valse, 151-152
paus, 104, 119, 341-343
pauselijk embleem, 104
Pax, 86-87
Pax Augusta, 44
pecus, 160
Peducaeus, 232
Peducaeus, Sextus, 229
Pelusium, 249
penningske der weduwe, 190
pentêkonta, 271
penthera pyressousa, 227
perân, 239
pêran, 239
perderent, 309
Perea, 337
Pergamon, 126, 198, 200
perikoop, 187, 190, 227, 239, 242, 251, 256, 271, 278, 282, 293, 296-297, 300-301, 304-305, 308-309, 312, 316
perikopen, 190, 204-205, 255, 275, 286-287, 289, 293, 302, 316
peripatei, 183
peristephês, 222
peristeros, 222
perkament, 124, 126, 334
perkamenten (boeken), 126
perkamenten codices, 126
perkamentrollen, 126

- Perusia, 93, 115, 325
 Perzië, 347
 Perzische prins, 118
 Perzische rijk, 333
 peteina, 199, 201
 petras, 314
 Petreius, 193, 196, 217, 228-229, 231, 234, 267
 Petronius Turpilianus, P., 88
 Petrus, 37-39, 43, 103, 108, 136, 162, 196, 210, 213, 230-231, 241, 244, 252, 283, 286-287, 289-290, 295-296, 300-302, 308, 313, 315, 326, 329, 332; be-lijdenis, 235-236, 299; aan-kondiging van de verloochening van, 293; verloochening van, 299-300
 Petrus Jakobus Johannes, 321
 Phabes, 141
 phantasma, 162
 phaônios, 219
 pharisaïoi, 188, 233
 Pharmakussa, 75
 Pharnaces, 87, 171, 172-173, 203, 217, 257-259, 261
 Pharnaces-anekdote, 258
 Pharsalos, 25-26, 30, 44, 82-83, 96, 99, 164-167, 196-198, 201, 217-219, 222, 231, 235, 249, 261, 263, 267, 273, 320, 325, 330, 335, 342-343
 pherousin, 51
 Philippippi, 32-33, 93, 115, 123, 150, 328
 Philippus (de apostel), 230-231
 Philippus (in Mk. 6:17), 250
 Philippus (keizer), 345
 Philippus (Pompeius' vrijgela-tene), 250-251
 Philippus (volkstribuun), 231
 phobos eklêssei mnêmên, 339
 phoinika, 199, 201
 Phrygische herders, 118
 phygê, 251
 phylakê, 251
 phylla, 179
 Piacenza, 229, 234, 236-238, 261
 piëta, 22-24, 27-28, 34, 75
 piëta-groep, 98
 Pietas, 32
 'Pietas' als parool, 275, 277
 pijpbeen, 62
 Pilatus, 37, 41, 54, 136-137, 139, 142, 173, 305-308, 313-314, 331; handen was-sen, 308
 pileus, 84, 345
 Piso, 65-66, 176, 206, 233, 302, 306, 308, 314
 pistis, 225
 Placentia, 229, 236
 Plan van de vijanden, 286
 Plato, 268
 Platorinus, 317
 plebs, 111, 173, 182, 223, 318, 324
 Pletorius Cestianus, 84
 Plinius de Jongere, 143
 ploion, 243, 253
 Plutarchus, 43, 58-59, 76-77, 80, 97, 121-122, 172-173, 190-191, 198-200, 203, 207, 209-212, 220-221, 243, 259-260, 263, 272, 327, 332
 pneuma, 161-162, 219, 223, 256
 poiêð, 303
 Pollio, 178-180
 polluta sacra, 185
 pollutarum reus, 185
 pollutor, 185
 pôlos, 178
 pomerium, 232-233
 Pompeia, 181, 183, 187, 189
 Pompêiou, 216, 224
 Pompeius, 25, 28, 33, 37, 39, 41-43, 61, 76, 82-84, 100-104, 117, 159-160, 163, 165-167, 170-171, 178, 180, 192, 196-198, 200, 209, 216-218, 219-220, 222-224, 228, 230, 232-235, 237, 239-240, 249, 257, 261-262, 264, 266-268, 272-273, 278, 310-311, 326, 337; zonen van P., 83, 217, 275-279; magnus (de Grote), 164, 218, 233; bewapeningen, 167-168, 216, 219-220; uitroepen noodtoestand, 170-171; lichten van troepen, 207; dood, 207; nederlaag in Pharsalos, 218-219; in Brin-disi, 227; belegerd door Caesar, 241-243; feestmaal in Pompeius' legerkamp, 246-249; vlucht naar Egypte, 249-252; verjaardag, 250-251; zegelring van, 252; standbeelden van, 280; laatst overlevende zoon van, 286-287; verwijdering van Caesar, 289; Caesars schoonzoon, 302
 Pompeius (de naam als woord), 227, 231, 233, 256, 276, 319
 Pompeius de Grote, 242
 Pompeius' echtgenote (zie ook Cornelia), 259
 Pompeius Magnus, 164, 218, 233
 Pompeius' zonen, 83, 217, 231, 275-278
 Pompejaan, 227, 230-231, 250
 Pompejaanse era, 342
 Pompejaanse partij, 67
 Pompejaanse propaganda, 260
 Pompejanen, 82-85, 99, 113, 160, 166, 178, 192, 194, 233-234, 238-239, 242, 261, 266-267, 270, 278; muntpropaganda, 82-85; eed van de, 320
 Pompeji, 79
 pontifex, 106, 237
 pontifex maximus, 91, 163, 165-166, 169, 236-237, 304, 308
 pontifex maximus (Caesar), 23, 28-31, 34, 45, 53, 61, 65, 69-70, 106-107, 115, 155, 164-166, 174, 176-177, 181, 183, 185, 195, 197, 206, 218, 237, 279, 285, 298, 300-302, 304, 306-308, 328, 338
 pontifex maximus (Lepidus), 107, 115, 285, 302, 307-308, 326
 pontifex maximus (Octavia-nus Augustus), 329
 pontifex maximus (paus van Rome), 108, 119
 pontifex maximus (Scipio Na-sica), 28-29
 pontificale gerei, 105
 pontifici optimo maximo, 28
 Pontische stad Zela, 257-258
 Pontische triomftocht, 273
 Pontius Pilatus, 139
 Pontos, 172, 177
 Pontus, 217, 257-259, 336
 populares, 29
 Porcia, 296-297
 Porcii, 335
 Porcius Cato, 320
 porcus, 160
 postulatio, 168
 Postumius, 162
 potêrion, 277, 296
 Potheinos, 249, 252-256
 potiri, 277
 potirion, 277
 Po-vlakte, 290
 praesagia, 197
 praesidia, 345
 praesidium, 338, 345
 praetexta Iulius Caesar, 73-74
 praetor Cornelius Cinna, 298-299
 praetor M. Lepidus, 230, 235, 299
 praetor Sallustius, 262
 praetoria, 338, 345

- praetoriaanse cohorten, 114
 praetorium, 308
 praetorium, 62, 124-125, 302, 334
 praetor(s), 181, 230, 235, 262-263, 267, 294, 296, 299-300, 314
 prandiis, 248
 premiejagers, 284
 presbyteroi, 233
 presbyteros, 34
 pretorium, 62
 priestercollege(s), 266, 279, 342
 priesterkoningin, 118
 Prima Porta, 94, 96, 111
 princeps, 346, 348
 prins, 96, 118, 346, 348
 prinses, 116, 337
 probata, 294
 proboulos, 304
 pro-Caesar, 71
 processie(s), 72, 80, 279, 291
 proconsul, 28
 proderent, 309
 prodigia, 197, 200, 249
 pro-Partische partij, 336
 prophèteuson, 304
 pro-Romeins, 330
 proscriptions, 283-285, 290-291, 316, 324, 332
 proscription, 284
 proskephalaion, 241
 pro-Sulla, 98
 protestanten, 119
 Proto-Marcus, 211
 prymna, 241
 Ps. 69:22, 56, 215
 Ps. 118:22, 263
 psalm(en), 56, 215, 263-264
 pseudo-Marius, 310-312, 314
 pseudo-senaat, 268
 ptêna, 199
 Ptolemaeën, 156, 337; graven van, 288, 323; verlies troon, 323
 Ptolemaios (Cleopatra's broer), 249, 252-255
 Ptolemaios (dynastienaam), 232
 Ptolemaios Auletes, 232, 254-255
 Ptolomais, 198, 200
 ptysas, 259
 publicanus, 186
 publicus, 186
 Publius Clodius Pulcher, 180-181, 186-187, 212, 228, 289
 Publius Isauricus, 229
 puer Octavianus, 315, 319
 Pulcher, 181, 186-187
 pullus, 178
 puls, 186
 purper, 66, 308
 purperen kleed, 62-63
 purperen toga, 63, 298, 314, 347
 Puteoli, 329
 pyra, 58, 81, 215, 312
 pyrgos, 311
 Q, 135, 145, 207-208, 211, 281
 quadrans, 124-125, 190-191
 Quadrantaria, 190-191
 quadranten, 191
 quarta vigilia, 300
 Quelle, 135, 145
 Quintilis, 114
 Quintus Valerius, 229
 quirites, 262, 264
 Qumran, 135, 153
 Qumranrollen, 135, 154
 rabbi, 46
 rabbijnen, 319
 rabdos, 239
 Raffaellino del Garbo, 92
 ranae, 319
 rapidus, 239
 Raubitschek, 206
 Ravenna, 29, 43, 170, 220, 222-223, 226
 rechterhand, 32, 61, 93-95, 276-277, 279, 288, 303
 recitationes, 326
 reda, 124-125
 Regensburg, 224
 Regia, 61
 reiniging van de tempel, 320
 reijudaïsering, 136, 146
 religio castrensis, 327
 rem publicam, 283
 Renan, Ernest, 138
 retor, 249-251, 256
 rhapsimasin, 304
 Rhodos, 75
 ridders, 186, 260, 280-281, 284
 Rijk Gods, 38, 135, 137, 199, 201-203, 223, 245, 280, 286, 313
 rijksgod, 32, 113, 330
 rijkstaal (Grieks), 47, 125
 Rimini, 170, 222-225
 Rode Zee, 43
 roeping van Levi, 184, 185-187, 234
 rollen, 126-128, 154, 334
 Roma, 44, 284
 Romae, 216, 228, 238, 247, 261
 Romam, 238, 261
 romanum, 259
 romanus, 253, 281
 Rome, 23-24, 26, 30, 33, 37, 41-44, 46-47, 69, 71, 74, 76, 82, 88, 113, 115, 117, 121, 136, 138, 143, 170-171, 178, 180, 189, 192, 202, 205, 212, 216-219, 222-223, 228-229, 232-235, 238, 247-249, 253-254, 257-258, 261-262, 267, 273, 275, 279, 284-285, 300, 303, 311-313, 315, 318, 329-330, 336-339, 342, 344, 347-348; koning van, 79; mars op, 98; stichting van, 105; kerk van, 107, 152; ultraconservatieve senaat van, 127; brand van, 139-140; hoofdstad van de christenheid, 155; triomftocht(en), 83, 171-172, 217, 247, 258, 338; pelgrims-tocht naar, 345; duizendjarig jubileum, 345; zeven heuvelen van, 348
 Romeinen, 47, 60, 63, 74, 80, 88, 119, 123, 126, 135, 155, 190, 197, 257, 260, 279-280, 330-331, 336-337, 339
 Romeinen, alle, 25
 Romeinen, Griekssprekende, 33
 Romeinen, nieuwe, 88
 Romeinse adelaars, 116, 237
 Romeinse bastaard, 154
 Romeinse bibliotheek, eerste openbare, 209
 Romeinse burgerrecht, 84, 333, 335
 Romeinse geschiedenis (van Dio Cassius), 207
 Romeinse Rijk, 118, 143, 150, 268, 281, 323
 Romeinse toga, 260, 345
 Romeinse vrijheidsmuts, 345
 Romeinse dan de Romeinen, 337
 Romulus, 30, 79-81, 88, 105, 150
 Romulus Quirinus, 33
 rooms-katholieke kerk, 119
 Rostra, 21-22, 27, 32, 66, 79, 81, 295
 rostra, 292
 rostrum, 102-103, 292
 Rubicon, 29, 37, 40-41, 43, 159, 170, 178, 192, 203, 207, 217, 220-226, 244-245, 289, 316, 325, 328, 335
 Rufus de roodharige, 178
 sabbat, 192-195, 212, 228, 313
 Sabijnen, 79-80, 88
 Sabijnse maagden, 80
 sacerdos Vestalis, 30
 Sacrae Scripturae sermo humilis, 333
 Sadduceeën, 287
 Saffira, 329
 sage, 98-99, 120

- sagen, 348
 Salem, 44
 Sallustius, 262
 Salome, 251, 310-311, 313
 Salomon, 255
 Salomonsoordeel, 265
 salus mundi, 97
 salvator, 45
 Salvatore, 141
 Salvius, 250-251
 Samaria, 115-116, 125, 260, 337
 Samos, 206, 249, 251
 sanctus aerarium, 192
 Sanhedrin, 37, 41
 Sapphias, 141
 Sardinia, 228
 Sardinie, 229
 sata, satorum, 192, 194, 228
 satan, 222-223, 233, 244, 326
 satans, 233, 244
 satis, 194
 Saturni dies, 192, 195, 228
 Saturnia regia, 325
 Saturnia Tellus, 110
 Saturnus, 30, 111, 191-192, 194-195, 204, 228
 Saturnustempel, 191-192, 194-195, 212, 217, 228
 Saulus, 329, 332
 Scaeva, 288-289
 Schedelplaats, 50-51, 60
 scheidbrief, 181, 184, 189
 Schmid, 148
 schoolmeester, 174, 177, 204, 266
 schriftgeleerde (in Mk. 12:32), 280-281
 schriftgeleerden; in Mk. 15:31, 176; in Mk. 2:6, 182-183; in Mk. 2:16, 186; in Joh. 7:53-8:11, 187-188; in Mk. 3:22, 233; in Mk. 8:31, 244; in Mk. 9:14, 269-270; in Mk. 12:38, 271-272; in Mk. 12:28, 280; in Mk. 9:11, 290; in Mk. 14:43, 297; in Mk. 14:53, 301; in Mk. 15:1, 305
 schriftgeleerden en ouden, 233
 schriftgeleerden en oudsten, 297
 schrijffouten, 335
 Scipio Nastica, 28
 Scipio, Metellus, 82-83, 168, 216-217, 261
 Scylla, 103
 Scythen, 294, 318
 Scythia minor, 342
 Sebaste, 116, 337
 Sebastos, 46, 346
 secundis galliciniis, 300
 Selene, 98
 Seleuciden, 103, 337
 Seleucidische era, 342
 sella, 316
 sella curulis, 316
 sêmeia, 200, 253
 semicinctium, 125-126
 senaat, 19, 28, 37, 41-42, 47, 69, 74, 113, 127, 178-179, 181, 209, 217, 219-223, 233, 244-245, 260, 265, 267, 272, 294, 298, 307, 318-319
 senaatsbesluit(en), 23, 67, 74, 116, 119, 279, 290, 299
 senaatsgebouw, 69, 298-299, 306
 senaatspartij (zie ook optimate), 25, 28, 192, 194, 218, 223, 270, 272, 324, 332
 senaatszitting, 174, 232, 288, 294, 297, 299-301, 305-307
 senatoren, 28, 31, 46; 68, 79, 85, 127, 181, 186, 188-189, 217, 233, 244, 260, 262, 267, 272, 281, 284, 294-295, 297, 302, 306, 312, 323, 342; toga's van, 63; 65; eed/eden van trouw van 68, 81, 280, 293
 senatores patricii, 233
 Seneca, 344
 Senigallia, 43
 Septimius, 250-251
 Septuaginta, 146
 septuagintisten, 125, 146
 Serapis, 122
 sermo castrensis, 124-125, 333
 Sertorius, 83, 348
 seruo, 308
 'serva fidem!', 308
 'serva pacem!', 308
 servator, 45, 141
 Servilia, 26, 268
 Servilius Isauricus, 236
 Servius, 318
 Sestertius van Octavianus, 40 v.Chr., 108
 sextarius, 124
 Sextus (Pompeius), 101, 103, 278, 319, 325-326
 Sextus Peducaeus, 229
 Sibillijnse boeken, 294
 sica, 124
 Sicariër, de, 340
 sicarius, 84, 124, 231, 293
 Sicilia, 179
 Sicilië, 100, 141, 170, 178-180, 210, 228-229, 267, 273, 286, 325
 Sidon, 228, 258-259
 sidus Iulium, 86, 89. 91-92, 95, 100, 103, 110, 319
 Siegfried, 120, 348
 sigma lunatum, 237
 signa, 197, 253
 siki, 179
 Siloah, 172, 257
 Simeon, 319
 Simona, 43, 230, 336
 Simon bar Jonas, 329
 Simon (bar Joras), 329-330
 Simon (bij Flavius Josephus), 141, 330, 339
 Simon de melaatse, 292
 Simon, Erika, 349
 Simon (in de Handelingen), 329
 Simon Kananeus, 230-231
 Simon (Petrus), 41, 43, 103, 107-108, 165, 170, 210, 225, 227, 230-231, 237; 296, 299, 321; uiterlijk van, 105
 (Simon) Petrus, 308
 Simon Petrus Josetos, 321
 Simon van Cyrene, 51, 53, 55, 81, 156
 simulacre, 70
 sinapi, 199
 sindôn, 314
 Sint-Joris, 117, 350
 Sitz im Leben, 148
 Sjamasi, 89
 sjiieten, 345
 skênai, 290
 skeue, 234
 slaaf, 165
 slag bij Actium, 326, 328
 slag bij Cumae, 101
 slag bij Philippi, 95, 328
 slag van/bij Munda, 22, 113
 slag van/bij Pharsalos, 164-166, 196, 267, 320, 330
 slag van/bij Zela, 257, 261
 slang, 318-319, 348
 slaven, 82, 164, 222-223, 275, 301, 312, 320
 slavendiensten, 165
 slavenhuishouding, 263
 slavenkleren, 165, 301
 slavennaam, 138
 slavenopstand, 76
 sluipmoordenaar, 124, 231, 293
 sluipmoordenaars, 67, 189
 Sneeuwwitje, 348
 socii et amici populi romani, 115
 socius et amicus populi romani, 336
 Socrates, 50
 soera 4:157, 74
 sol, 103
 soldatenlatijn, 125
 Solyma, 44
 sôma, 314
 Soter, 39
 soter, 118
 sôter, 23, 30, 44-45

- sôtères, 118
 Sousse, 267
 Spaanse veldtocht, 229, 234
 Spaanse volksstammen, 275
 Spanje, 78, 83, 85, 113, 193-194, 196, 198, 217, 228-229, 234-235, 274-275, 277, 325
 Spartacus, 76
 specerij(en), 57, 314
 speculator, 124
 spekoulator, 251
 spierpantser, 92
 spijziging van de vier- en vijf-duizend, 246-249
 spolia, 116-117, 119, 122-123, 222
 sportulae, 247
 spreekgestoelte (zie ook Rostra), 21-22, 66
 sprookjes, 346, 348
 staatsakkers, 32
 staatslanderijen, 122
 staatsleningen, 265
 stadhouder van Asia, 24
 stadhouder van Bithynië, 143
 stadhouder van Sicilië, 178, 180
 stadhouder(s), 67, 141, 229, 249
 stadhouderschap van Gallië, 185, 187
 stadsmuur, 109, 347
 stammoeder Venus, 25, 102, 221, 273, 340
 Statenbijbel, 38, 52
 Statenvertaling, 55, 63, 126, 290, 351
 statua Divi Iulii ad orientem
 sponte conversa, 331
 staurô, 308
 stauroô, 55
 staurus, 55, 77
 steenbok, 109, 329
 stemsteentjes, 181, 184, 188
 Stenen Vloer, 173-174
 stephanos, 62
 ster van Bethlehem, 319
 stichten van een stad, 347
 Stratonstoren, 116
 stratopedon, 243
 Strauß, David Friedrich, 148-149
 Styx, 103
 successieoorlog, 330
 sudarium, 125-126
 Suetonius, 32, 34, 53, 58, 61, 72-73, 76-77, 116, 138-141, 172-173, 198, 209-212, 221, 234, 260, 263, 317, 319-320, 324, 327, 331
 Sulla, 24, 38, 43, 84, 97-98, 189, 284, 289; standbeelden van, 280
 Sulla, Faustus Cornelius, 84
 summus pontifex, 108
 Suria, 255
 swastika, 100
 sykê, 179, 286
 sykeôn, 319
 sykon, 319
 Symeôn, 319
 syncretisme, 347
 synedrión, 41-42, 47, 74, 141
 synnaos, 119, 155
 synoptici, 54, 145, 175, 187, 189, 207-209
 Syria, 258
 Syrië, 87, 125, 149, 152, 198, 255, 257
 Syrisch, 130, 152
 Syrische gemeente, 202
 Syro-Fenicie, 255
 Syro-Fenicische vrouw, 255
 syrophoinis(s)a, 255, 326, 335
 ta (h)oria Tyrou, 255
 Tabula Peutingeriana, 347
 Tacitus, 34, 82, 122, 139, 141
 tatoria, 255
 talenten, 75-76
 talio, 140
 Tarpeïsche rots, 188, 312
 Tarquinius, 318
 Tarquinius, 30
 Tatianus, 152
 teerling, 170, 203, 225, 245, 335
 tekens / tekenen, 196-201, 252-253
 tekstkritiek, 144-145, 147, 150, 152, 204-205
 tektôn, 237
 Tellus, 111; tempel van, 299-301
 tellus, telluris, 300
 tempelgereedschap, 330, 338
 tenue van de veldheer, 218
 Terentia, 190
 terugvertalingen, 339
 tesserakonta, 223
 testamentum, 303
 Testimonium Flavianum, 142-143
 tetrachie, 336
 tetrarchen, 336
 textus receptus, 145
 Thaddeus, 230, 232
 thalassa, 163, 242, 253
 Thapsos, 267, 269
 Thasos, 23
 Thebuti, 141
 thelêma, 234
 thematische bron, 320
 Theodoret van Cyrus, 152
 Theodoros, 349
 Theodotos, 249, 251-252, 256
 theos, 23, 30, 118
 theos epiphanês, 30
 therapontôn, 223
 thêria, 160
 thêrion, 223
 Thessalia, 242
 Thessalië, 217, 239, 242
 Thessalische vlakke, 242
 Thessaloniki, 233
 Thessalonike, 150, 267
 theûrgen, 341
 Thomas, 230-231
 Thomas, de ongelovige, 319, 344
 Thracië, 83
 Thraciërs, 336
 Thucydides, 339
 Thuriï, 318
 thya, 248
 tiara, 104
 Tiber, 28, 65, 67, 175, 304
 Tiberias, 116, 337
 Tiberius, 93, 116, 138-139
 Tiberius Gracchus, zie Gracchus, Tiberius
 Tibet, 145, 348
 Tibetaanse monniken, 347
 tibia, 62
 tibicines, 62
 Tien Steden, 243, 258
 2 Tim. 4:13, 126
 Timmerman, 129, 237
 Timotheus, 126
 tiran, 26, 31, 65, 67-68, 73, 75, 175, 299, 301, 304-305, 324, 328
 tirannen, 306
 tirannenmoordenaars, 31, 290, 305, 324
 titlus, 124
 titulus, 124
 Titus (episkopos), 329
 Titus (zoon van Vespasianus), 124, 143, 329, 331, 338-340, 345
 to bdelygma tês erêmôseôs, 284
 toga exigua, 345
 toga('s), 63, 66, 72, 79, 260, 289-290, 298-299, 314-315, 345, 347
 tolk-vertaler, 213
 tollenaar(s), 185-187, 204, 212
 Tomi, 90
 tòn horiôn, 258
 ton naon touton, 303
 Tonitruï, 230
 toonbroden 192-193
 Torlonia, 20-21
 tou theou, 224
 trachêlos, 296
 tragediekoor, 176, 324
 Trajanus, 143
 Tralleis, 96
 Tralles, 198, 200

- translatio praetorii, 302
 Trebonius, 299
 trêchô, 218
 treis (h)êmerai, 303
 tres heredes, 303
 trias van Carthago, 111
 tribunaal, 279, 296
 tribunen, 223, 276-277
 triches, 218
 triëmeria, 244
 Trinacrus, 100
 triomfocht (Asinius Pollio), 325
 triomfocht (Metellus en Pompeius), 83
 triomfocht (Romulus), 79-80
 triomfocht (Vespasianus en Titus), 338-339
 triomfocht(en), 39, 80, 172, 285
 triomfocht(en) (Caesar), 58, 62-63, 70, 78, 171-172, 217, 247-248, 257-258, 262, 264, 268, 273-275; Caesars vijfde, 282
 triomfzuil, 78
 triskelis, 100
 triumviraat, 244
 triumviraat (het eerste), 289, 316
 triumviraat (het tweede), 72, 230, 290, 316, 324, 328
 Troas, 126
 Troje, 98
 tropaeum, 25, 65-66, 69, 72, 74-75, 77-85, 94-99, 159
 tropaeumdrager, 79
 Tullianum, 330, 339
 Tullius Cimber, 298
 Tunesië, 261, 267
 tunica / tunica's, 59, 62-63, 70, 81, 314
 Turpilianus, P. Petronius, 88
 tus, turis, 318
 Tusculum, 19-21
 twaalf (apostelen), de, 42, 108, 174-175, 201, 229-230, 237-238, 297
 tweede aankondiging van het lijden, 243-244
 tweetalige (evangelie)codices, 334-335
 Tyros, 255, 258-259
 Tyrreense vloot, 229
 Tyrrenum, 228
 Tyrus, 228, 255
 Ulterior, 186, 237
 universiteit, 325
 Uranos, 118
 urbi et orbi, 44
 ut, 309
 Utica, 267-268
 uxoris suae, 183
 vader David, 274
 Vader des Vaderlands, 31-32, 68, 113, 279, 281
 vader Divus Iulius, 340
 vadergod, 155
 Valentinus, 349
 Valerius, Quintus, 229, 231
 valse christussen, 285
 vasten, 193-194, 228, 269-271
 Vaticaan, 21, 96
 vaticinia ex eventu, 146
 vaticinium ex eventu, 51, 215
 vegetarisme, 152
 veldheer, 22, 38, 92, 155, 172, 223, 225, 240, 262, 277, 327-328; tenue van 218; gewaad van, 242
 veldheren, 290
 veldtocht in Africa, 262, 266, 272
 veldtocht in Gallië, 311
 veldtocht in Spanje, 229, 234, 274
 veldtocht tegen de Parthen, 87, 293, 315
 veldtocht van Curio, 228
 veldtocht van Octavianus tegen Antonius en Cleopatra, 326
 Velitrae, 317, 347
 Velleius Paternulus, 210, 327
 Velletri, 317
 veni vidi vici, 20, 169, 203, 217, 257-259, 261, 273, 288
 Venus, 25, 30-31, 78, 86, 88, 93, 95, 97-99, 110-112, 117, 155, 221-222, 295, 325, 340-341; beeld van, 291; tempel van, 342, 345
 'Venus' als parool, 275, 277
 Venus Genetrix, 25, 32, 66, 77-78, 97, 102, 110; tempel van, 294
 Venus marina, 221
 Venus, moeder, 325, 340
 Venus, stammoeder, 25, 102, 221, 273, 340
 Venusster, 88, 100
 Venustempel(s), 46, 78, 117, 222; model van, 98; op het Forum Iulium, 283
 Venustempeltje, 78-80, 98
 verbanning, 244
 verbanning van Cicero, 185
 Vercingetorix, 81
 verdorde hand, 192-193, 195, 198, 228
 vergeving van de zonden, 168, 216
 Vergilius, 285, 325
 Verheerlijking van Jezus, 278, 289-291
 verlamde, 181-185, 204
 Verloochening van Petrus, 293, 299-300
 verloochening van Petrus, aankondiging van de, 293
 verloren zoon, de, 320
 verminkte(n), 180, 191, 204, 335
 Veroordeling en bespottung, 306-308
 Vespasianus, 24, 116, 122-123, 143, 323, 329-331, 335, 338-340; vrijgelatene van, 329; 'joodse' privékapel, 339
 Vesta, priesteressen van, 302
 Vestaalse maagden, 30
 veteranen, 29, 31-33, 65, 81, 115, 125, 202, 217, 226, 247-248, 260-264, 272, 286, 290, 324-325, 327-328, 333, 336-338, 344-345
 veteranenkinderen, 253
 veteranenkolonies, 137
 veulen, 178-180, 273-274
 Via Dolorosa, 75
 via dolorosa, 80
 Via Sacra, 61
 via sacra, 79-80
 vicaris van Christus, 107
 Victoria, 86, 89, 93-98, 198, 316, 330; tempel van, 198
 Victoriabeeld (omgedraaid), 198
 Victoria-Nike, 221
 victus, 173
 vierarmig kruis, 86
 vijgenboom, 179-180, 228, 286, 347
 vijver Siloah, 257
 vindictieoorlog, 225
 vis (symbool van Jezus), 341
 vissers van mensen, 170, 225
 visum, 214
 vita Caesaris, 124, 169, 176-177, 226
 vita Divi Iulii, 119-120, 282, 323, 332
 Vita Divi Iulii, 216
 vita mors miracula, 120, 144
 Vitellius, 330, 338
 vlucht naar Egypte (Jozef met Maria en kind), 318
 vlucht naar Egypte (Pompeius), 249-252
 vogelvrij, 25, 284
 vogelvrijverklaarde(n), 42, 284
 vogelvrijverklaring, 244
 Volcanal, 79
 volksbanketten, 341
 volksetymologie(ën), 130, 137, 147, 205
 volksetymologische processen, 321
 volkstaal, 125, 333

- volkstaal, Griekse, 335
 volkstribuun / volkstribunen, 28-29, 182, 191-192, 212, 220, 222-224, 245, 279, 311
 Voltaire, 135
 volumen / volumina, 127
 voluntas, 224
 Vóór de hoge raad, 301-305, 312
 Vóór Pilatus, 305-306
 voorteken(en) / voortekens, 29, 166, 197-198, 218, 222, 235, 249, 253, 263
 vrede van Brundisium, 115
 vredesaltaar, 44
 vrijgelatene, muts van, 83
 vrijheidsmuts, 83, 345
 Vulcanus, 79
 Vulgaat, 263, 302, 309
 'Waakt!', 286, 316
 Waarschuwing tegen het ge-
 ven van ergeis, 288
 wapendier, 210, 328
 wasfiguur, 22, 65-66, 74-75, 77, 80-81
 wassen beeld, 77
 wederkomst van Christus, 282-286, 316
 wederopstanding (Caesar), 97-98, 105
 wederopstanding (Jezus), 92, 319
 wederopstanding in Christus, 91
 weduwe (Cato's vrouw), 189, 191, 272
 weduwe (van Marius), 32
 weduwe, zie arme weduwe
 weduwen (in Mk. 12:40), 272
 weduwenhuwelijk, 287
 Weimar, 124
 wereldbol, 86, 93-94, 96-97
 West-Griekse alfabet, 334
 West-Romeinse Rijk, 119
 Wieland, 124
 wierook, 318
 wijn, 56-57, 193-194, 214, 239, 246-247, 273
 wijnberg, 263-264
 wijngaardeniers, de boze, 261-264, 272
 Wikenhauser, 148
 Willibrordvertaling, 290, 351
 witte toga, 290, 314
 woestijn, 137, 216-217, 222-223, 228, 238, 247, 249, 261, 284, 340, 345
 wonder(en), 122, 177, 196-197, 200, 240, 263-264, 285
 wonderen (bij Johannes), 205
 wonder(en) (Caesar), 38, 43, 119, 120, 155, 203-204, 240
 wonderen (Jezus), 203-204, 208, 240
 wonderbare visvangst, 170, 203
 wonderda(a)d(en) (Caesar), 69, 120
 wonderdaden (Jezus), 38, 144
 wonderpalm, 201
 wonderteken(s), 196-197, 318
 wonderverha(a)l(en) (Jezus), 135, 145
 wraakgodinnen, 31
 xêrainetai, 270
 xêron, 180, 195, 270
 zaad, 201-202, 204
 zaaier, gelijkenis van de, 198-201
 Zach. 12:10, 51
 Zach. 13:7, 293
 Zacharia, 293-294
 zalf, 57
 zalven, 57, 164, 214-215, 313-314, 318
 zalving, 292
 Zaragoza, 34
 zaterdag, 192, 195
 Zebedeus, 230-231, 276, 278, 311, 317
 zeepalingen, 247-248
 zeeslag bij Cumae, 101
 zeeslagtropaeum, 103
 zegekrans, 105
 zegepalm, 93-94, 96, 105, 198, 202
 Zela, 171-172, 257, 261
 Zêla, 258
 zelfmoord (Antonius), 347
 zelfmoord (Brutus en Cassius), 32
 zelfmoord (Cato), 268-269, 271
 zelfmoord (Cleopatra), 345
 zelfmoord (Josephus' kamera-
 den), 330
 zelfmoord (Mithradates), 257
 Zeloot, 156
 zesde pneuma, 319
 Zeus, 30, 114, 118, 150
 zeven geesten, 320
 zijderoute, 348
 Zila, 258
 Zile, 171
 zilver, 190, 247, 254
 zilveren denarii, 266
 zilverling(en), 84, 247
 zilvermunt, 265
 zône dermatinê, 217
 zonen van Pompeius, 83, 217, 275-279
 zonen van Zebedeus, 275-279, 287
 zonnegod Sjamasj, 89
 zonnecalender, 86, 285
 zonnekruis, 86-87, 89
 zonnerad, 89, 100
 zoon Caesar, 340
 Zoon des mensen, 123, 182, 297, 303
 zoon des mensen, 303
 zoon, de verloren, 320
 zoon Gods, 216
 zoon van Aeneas, 236
 zoon van Alfeus, 185-187, 204, 230-231
 zoon van David, 37, 288, 338
 Zoon van de Gezegende, 302-304
 zoon van de godin, 66
 zoon van de ster, 99
 zoon van de timmerman, 237
 zoon van God, 149, 344
 zoon van god (Caesar), 69, 155-156, 341
 zoon van god (Divus Iulius), 202
 Zoon van God (Jezus), 45, 310
 zoon van god (Octavianus), 155, 310, 341
 zoon van Maria, 237
 zoon van Mars, 100
 zoon van Venus, 100, 222, 291
 zoon van Zebedeus, 230-231, 278
 zuurdesem, 255-256
 Zwarte Zee, 90
 zwijnen, 160, 241-242
 zwijnenhoeders, 32

